

Värmdö

Journalen

Nummer 4 • December 2010

Värmdös största fjärrvärmeverk invigt
Ny socialchef med katastroferfarenheter
Värden i Värmdö – VärmdöBostäder 60 år
Minnen och skrönor om livet på Fågelbrölandet

Medarbetarna

BIRGIT WAHREMBERG
Chefredaktör och ansvarig utgivare. Journalist. Bred kommunal erfarenhet. Tidigare ansvarig för Värmdö kommuns informationstidning under nära 30 år. Väl förtrogen med Värmdös och Gustavsbergs historia, styre och leverne.

CHRISTER HEDBERG
Bor i Aspvik, norr om Gustavsberg. Frilansjournalist/redaktör med mångårig erfarenhet av samhällsfrågor, information och media. Numera egenföretagare men med ett långt förflutet som kommun- och landstingspolitiker (s) bl a som kommunalråd i Värmdö kommun under 15 år.

LOTTA JOHANSSON
Journalist och föreningsmänniska, en av rösterna i Gustavsbergs Bandy. Inflyttad i kommunen sedan 15 år tillbaka och har lärt känna den främst genom föreningslivet.

AGNETA ÖSTERMAN
Bosatt på Möja sedan 1982 och egenföretagare som så många ö-bor. Har bred erfarenhet av skärgårdspolitiska frågor både lokalt och regionalt och arbetar aktivt för en livskraftig skärgård året runt.

BÖRJE JOSEPHSON
Ex-reklamredaktör och thrillerförfattare. Bor i Farsta Slottsvik och är numera pensionär med råge.
– Under större delen av mitt yrkesverksamma liv jobbade jag med broschyrer och kundtidningar åt de olika divisionerna inom Gustavsbergs Fabriker.

AMMI LUNDHOLM
Sjuksköterska.
– Att skriva medicinska artiklar som kan vägleda människor till en bättre hälsa är drivande men även ett poetiskt inslag i skrivandet passar mig. Jag tycker också om att röra mig i naturen och sjunga i kör.

RENÉE ENGSTRAND
Skrubent och daglig medarbetare på redaktionen. Skriver som tidigare, under Värmdö tidnings tid, gärna reportage om livet och upplevelser i Skärgården och följer gärna med på något kul eller spännande som jag sen kan berätta om för våra läsare.

Värmdö Journalens redaktion önskar våra läsare

ETT FORTSATT GOTT ÅR 2011

Detta är Värmdö Journalen

Värmdö Journalen är en obunden partipolitiskt neutral tidskrift som utkommer med 4-6 nummer per år.

Tidningen innehåller nyheter om kommun, företag och det civila samhället. Det kan gälla frågor om planering, näringsliv, barn och ungdom, sociala verksamheter och föreningsliv. Men också granskning och förklaring av lokala händelser.

Kort sagt, Värmdö Journalen handlar om liv och leverne i Värmdö, om stort och smått, om gammalt och om nytt. Idéen är att kommunicera, förtydliga och granska liksom att låta Värmdöborna komma till tals.

Har Du något som Du vill berätta -kontakta redaktionen.

BIRGIT WAHREMBERG
Chefredaktör

Konsumentvägledning

När du har frågor om dina rättigheter som konsument, exempelvis vid köp av varor eller tjänster, är du välkommen att ringa till konsumentvägledarna på Kommuntorget i Värmdö kommun. Vi ger också råd om vad du bör tänka på när du anlitar hantverkare. Tel: 08-570 470 70 eller mail: varmdo.kommun@varmdo.se

Energirådgivning

Vill du få tips om hur du kan minska dina energikostnader och miljöpåverkan för din energianvändning, kontakta kommunens energirådgivare, som hjälper dig med detta och mycket mer. Tel: 08-29 11 29, mån-fre kl. 09.00-17.00 eller gå in på www.energiradgivningen.se

VÄRMDÖ KOMMUN

Fråga rådgivarna 08-29 11 29
www.energiradgivningen.se

Undvik oro

– skaffa (h)elkoll och räntekoll!

Inför vintern och eventuellt höjda elpriser – se över elavtal och se över om och hur du kan spara el därhemma! www.konsumenternas.se www.elpriskollen.se

Hur påverkar räntehöjningarna ditt hushåll? Gör en budget! www.konsumentverket.se

Drop-in tid onsdagar kl. 09.00 – 12.00 hos budget- och skuldrådgivarna! Värmdö kommuns hemsida: www.varmdo.se VärmdöTorget. Andra tider kan bokas – tfn 570 482 65 eller 570 475 82.

VÄRMDÖ KOMMUN

-
- Grinda
 - Vindö
 - Gustavsberg
 - Björkvik
 - Möja
 - Stora Nassa
 - Sandhamn
 - Runmarö
 - Nämdö

Vi möts i Skärgården!

Även vintertid lockar rödfärgade sjöbodar, kobbar och skär insvepta av istäckta havsvikar. Här vilar lugnet, det är långt från stadens brus. Endast skridskoåkarens vinande medar bryter tystnaden.

Värmdö är mycket mer än 10 000 öar, Värmdö är ett unikt kulturarv med traditioner från början av 1800-talet. Här samsas modern bebyggelse med grosshandlarvillor från Strindbergs tid.

Välkommen till Skärgårdens mötesplats – året runt!

www.varmdo.se

Skärgård i vinterskrud. Foto Anders Wahlström.

VÄRMDÖ KOMMUN

Samarbete för en levande och hållbar utveckling

Den nya Värmdökoalitionen, som består av M, MP, FP och KD, lade inför onsdagens kommunfullmäktige sin första budget för mandatperioden med underrubriken "för en levande och hållbar utveckling", skriver Värmdö kommun i ett pressmeddelande.

Kommunalskatten för 2011 förändras inte utan ligger kvar på 2010 års nivå, 20,28 kronor. Målsättningen för Värmdökoalitionen är att sänka skatten i slutet av mandatperioden, utan att äventyra välfärden och en hållbar utveckling. Arbetet med att förbättra kommunens ekonomi fortsätter och målet med ett positivt resultat motsvarande två procent av omsättningen ligger fast.

Lars-Erik Alversjö (M)

– **Vi i koalitionen** har samma grundläggande åsikter vilket gör budgetarbetet enklare, säger **Lars-Erik Alversjö (M)**, kommunstyrelsens ordförande i Värmdö. Samarbetet i budgetförberedelserna har fungerat bra och vi utökar det ursprungliga förslaget med drygt 15 miljoner. Genom en ny struktur för mål- och budgetprocessen räknar vi med att nämnderna ska få ett enklare och tydligare arbete.

Lars Bryntesson (S)

– **Värmdö är en** välmående kommun med bred politisk enighet om de ekonomiska ramarna – skattesats och överskottsmål för 2011. Vi vill använda ytterligare drygt 30 miljoner kronor till fungerande omsorg för de mest utsatta, tillräckligt med lärare i våra grundskolor och en värdig äldreomsorg. Allt för mycket pengar läggs istället på en omodern köp-sälj-modell av kommunens centrala förvaltning. Dessutom vill vi ta ett samlat grepp för att i framtiden kunna sänka kommunens alltför höga avgifter, säger **Lars Bryntesson (S)**, oppositionsråd i Värmdö.

Samhällsplaneringsfrågor är prioriterade i den kommande driftsbudgeten. Nya etableringar och byggnationer ska ske inifrån och ut, till exempel genom att utveckla en stadskärna i Gustavsbergs centrala delar. För att få fart på planeringsarbetet ska verksamheten förstärkas med en trafikplanerare och utbyggnaden av gång- och cykelvägar ska intensifieras. Mer pengar läggs också på att utveckla VA-verksamheten, en av Värmdö kommuns viktigaste miljöfrågor. En projektledare utses till företagsområdet Ekobacken, ett område med miljöprofil som ska utvecklas för att skapa nya arbetstillfällen.

Under 2011 blir investeringarna måttliga, i huvudsak är de riktade mot kultur och fritid, fastigheter och samhällsplanering.

– **Viktiga satsningar görs** på barn, unga och kultur. Värmdö ska tillhöra länets fyra till fem bästa skolkommuner senast 2014, säger **Anders Bergman (FP)**, koalitionen talesman i ekonomiska frågor. Vi förstärker också kulturområdet genom till exempel en ökning av kulturskolans budget för att minska köerna dit. Bidrag till studieförbunden återinförs och Gustavsbergs konsthall får ett verksamhetsstöd på 600 000 kronor.

Anders Bergman (FP)

Vindkraftverk, en del av hållbar utveckling i Värmdö?

Bild...

– **Vår ambition är** att genom denna budget styra kommunen långsiktigt och genomtänkt mot målen i Vision Värmdö 2030, avslutar **Lars-Erik Alversjö (M)**.

Många värmdöbor hade samlats vid Björkviks brygga på Ingårö.

Party för stränderna

På kvällen den 14 november samlades drygt 30 personer kring en eld på stranden vid Björkvik på Ingårö.

Det grillades korv, spelades musik, hölls tal och lästes poesi. Bakgrunden till detta ovanliga beachparty var att Naturskyddsföreningen ville slå ett slag för strandskyddet. Samtidigt hölls liknande träffar på nio andra platser i Stockholms län, från Nynäshamn i söder till Norrtälje i norr. Tanken var att skicka ett budskap om stränderna, ungefär som gamla tiders vårdkasor som tändes när fara hotade, fast vårdkasorna i detta fall ersattes av raketer.

– **Det är viktigt att** allmänheten får tillträde till stränderna. Vi i Naturskyddsföreningen är oroliga för att tillgängligheten ska minska på grund av nya regler och hårt tryck, säger **Elin Steen**, styrelseledamot i Naturskyddsföreningen på Värmdö.

Enligt Naturskyddsföreningen riskerar den nya lagen om strandskydd, som trädde i kraft 1 juli 2009, att kraftigt försämra strandskyddet i landet och öka byggandet vid landets stränder. Man anser också att den hotar allemansrätten och många rödlistade arter som är knutna till strandmiljöerna.

– Det var glädjande att se att så många Värmdöbor trotsade mörkret och blåsten för att visa sitt engagemang, säger **Elin Steen**.

Avtal med JM om centrala Gustavsberg

För den nya utvecklingen av fabriksområdet, sanitetsfabriken, och delar av centrala Gustavsberg har Värmdö kommun och JM AB tecknat ett planeringsavtal. Avtalet reglerar bland annat de ekonomiska förutsättningarna för detaljplaner som ska tas fram för fabriksområdet, Strandvik och Vattentornsberget i Gustavsberg. Avtalet antogs under bred enighet av kommunfullmäktige i november.

Arbetet med att förverkliga omdaning av centrala Gustavsberg går vidare. Ett planeringsavtal antogs i november mellan kommunen och JM som lägger en ekonomisk grund för den fortsatta planeringen under 2012-2014.

Planeringsavtalet lägger samtidigt fast att en fortsatt samverkan bygger på kommunens inriktningsbeslut och planarbete enligt den så kallade masterplanen för centrala Gustavsberg. Samarbetet mellan kommunen och markägaren ska ske i gemensamma arbetsgrupper som i avtal om detaljplanering successivt preciserar utformningen. Den gemensamma målsättningen är att utveckla centrala Gustavsberg till ett mycket attraktivt område för boende, arbete, kultur, service och rekreation. I detta ligger också en gestaltning av högt arkitektoniskt värde med hänsyn till byggnaders och miljöns kulturhisto-

rika värden. Bebyggelsen och miljöerna ska även utformas för en långsiktig hållbarhet. Vidare ska infrastrukturen med vägar och teknik knyta samman de olika delarna. Inom de berörda fastigheterna finns ca 46 000 kvm byggyta ovan jord för bostäder, varav ca 25 000

kvm i fabriksområdet, ca 15 000 kvm på Vattentornsberget och ca 6 000 kvm på Strandvik. Uppdelat på en genomsnittlig bostadsyta skulle det kunna bli totalt ca 650 nya lägenheter i dessa tre delområden.

Planeringsavtalet handlar dock om att reglera kostnaderna för exploateringen. JM AB ska ge ett engångsbidrag om drygt en miljon kronor till kommunen samt betala detaljplanarbetet enligt kommunens timtaxa och övriga kostnader. Även kostnaderna för vägar och parkanläggningar ska JM betala med tusen kronor per byggbar kvm som exploateringsbidrag. I avtalet finns även inskrivet att "Gula Villan" i fabriksområdet liksom Strandviksvillan om möjligt ska bevaras för bostadsändamål.

I en bilaga till planeringsavtalet finns även uppräknat ett antal gemensamma anläggningar i centrala Gustavsberg som bekostas genom detta avtal. Bland annat gator och belysning, nya rondeller och gång och cykelvägar till Munkmora och Farstaviken. Parker och torg är tänkta mellan Villagatan och Gustavsbergsvägen, en skulpturpark, viss överdäckning av Farstaviken, grönstråk i Strandviksparken samt brygganläggningar. Detaljplaner förväntas vara klara senast i december 2012 (fabriksområdet, mars 2013 (Strandvik) och juni 2014 (Vattentornsberget). Avtalet togs i sin helhet av kommunfullmäktige i november. Socialdemokraterna och Vänstern föreslog som ett tillägg att 20 procent av bostäderna ska vara hyresbostäder, men detta förslag avslogs av övriga.

Nytt utskott för Gustavsbergs utveckling

Vid **kommunstyrelsens** sammanträde den 1 december tillsattes ett utskott för att samordna, fatta erforderliga beslut och vara processägare för att utveckla centrala Gustavsberg, ett projekt som planeras få arbetsnamnet G+. Till detta utskott valdes **Peter Frej** (M),

ordförande, **Malin Åberg Aas** (MP), **Anders Bergman** (FP), **Per-Olof Fransson** (KD), **Lars Bryntesson** (S) och **Annika Andersson Ribbing** (S).

Vi är inte nöjda förrän du är nöjd

SYNSAM

www.synsam.se

MODINS OPTIK SYNSAM • VÄRMDÖ KÖPCENTRUM 08-570 345 50
ÖPPET VARD. 10-19 LÖRD. 10-16 SÖND. STÄNGT

Värmdös största fjärrvärmeverk invigt

Kommunalförbundsordförande Lars-Erik Alversjö (M) klipper bandet med Vattenfalls projektsponsor Jörgen Engström och inviger därmed fjärrvärmeanläggningen i Ekobacken.

En isande kall 2 december invigdes Värmdös största fjärrvärmeanläggning i Gustavsberg. Därmed sätts det första miljöavtrycket i Ekobacken, som ska vara ett nav för hållbar utveckling i kommunen.

Det blev kommunstyrelsens ordförande Lars-Erik Alversjö (M) som tillsammans med Vattenfalls projektansvarige Jörgen Engström, klippte invigningsbandet till den nya fjärrvärmeanläggningen. Vattenfall Värme, som äger och driver anläggningen, passade på att informera om sin värmeförsörjning till centrala Gustavsberg för inbjudna gäster och blivande kunder.

Jörgen Engström, på Vattenfall Värme, kunde berätta om den nu breda verksamhet som finns inom affärsområdet Värme Drevviken och som försörjer kunder med fjärrvärme i Haninge, Tyresö, Älta, Gustavsberg och Fisksätra/Saltsjöbaden. Det nya tillskottet i Gustavsberg höjer inte bara kapaciteten och effekten utan ger också en betydande minskning av oljeberoendet. Dessutom knyts fjärrvärmenätet ihop för hela Gustavsberg, vilket ökar driftsäkerheten, får vi veta.

Ekobackens fjärrvärmeanläggning i Gustavsberg är i princip helt utsläppsnöjtralt när det gäller växthusgas (CO₂) vilket naturligtvis är en stor miljövinst.

Här en klump bränsle till fjärrvärmepannan. Träflis som kommer från trädgårds- och skogsavfall.

som kan möta bostadsutbyggnaden i centrala Gustavsberg, menar han vidare.

Värmdö Journalen har tidigare kunnat berätta om planerna på den nu invigda fjärrvärmeanläggningen i Ekobacken. Den har en effekt om 10,5 MW varav 7 MW som flispanna, 1,5 MW rökgaskondensator och 2 MW biogas från Kovik. Anläggningen kan nu, under riktigt kalla dagar försörja motsvarande ca 1000 bostäder med värme, andra dagar räcker den till fler. Den har med sitt fjärrvärmenät kostat ca 130 Mkr att bygga, varav ca 82 Mkr för själva panncentralen.

Huvuddelen av energin kommer från flis, det vill säga, trädgårds och skogsavfall. Fli-

Närmare 100-talet inbjudna kom till invigningen av Vattenfall Värmes nya fjärrvärmeanläggning. Här gavs information om anläggningen liksom några av kundernas verksamhet.

Peter Larsson, VD för Villeroy & Boch Gustavsberg AB.

Åke Lignell, platschef på BioReal AB på Idrottsvägen i Gustavsberg.

set körs till Gustavsberg på lastbil som beräknas komma med 2-3 laster per dag under vardagar. Flislagret räcker under helgerna då anläggningen fjärrstyrs från en driftcentral i Jordbro i Hanige kommun.

Under den inledande informationen fick samtidigt två stora värmeförbrukare presentera sina framtidsplaner.

Peter Larsson, VD för Villeroy & Boch Gustavsberg AB, berättade om deras etablering i Ekobacksområdet och att de i samverkan med Vattenfall både blir leverantör till och brukare av fjärrvärmens.

På liknande sätt beskrev **Åke Lignell**, att även de både köper och säljer energi från sin produktion i Gustavsberg. Företaget han representerar, BioReal AB som numer ägs av en Japansk koncern, odlar alger vilket blir den intressanta produkten "astaxanthin". Ett rött algmjöl som skyddar kroppens celler så vi exempelvis orkar mer eller för all del också kan lindra förekomsten av rynkor, öka befruktningsförmågan m.m. En information som genast blev ett samtalsämne bland åhörarna.

Text CHE
Bild IW

Ovan: Ideskiss av den planerade fabriken på Ekobackens industriområde.

Arkitekt: Björn Åström.
Fotomontage Scheiwiler Svensson arkitektkontor

T.h: Bioreaktorer på BioReal AB, Idrottsvägen i Gustavsberg.
Bild BIOREAL AB.

ÄR DU EN MILJÖHJÄLTE UTAN ATT VETA OM DET?

Din värme kommer från och med i höst från vårt nybyggda värmeverk i Ekobacken. Här kommer vi att elda metangas från Kivikstippen och flis, som är billigare bränslen än våra andra biobränslen bioolja och pellets. Vi har investerat för att kunna vara mer flexibla i vårt bränsleval och leverera 100 procent koldioxidneutral värme.

Du som bor i ett hem som värms med fjärrvärme bidrar till en bättre miljö. Antagligen tänker du inte ens på det. Fjärrvärmens fungerar och sprider skön värme i ditt hem, utan att du behöver göra någonting.

Och egentligen är det väldigt enkelt: Det är bättre för miljön att elda och producera värme på ett enda ställe med modern rening, än att varje hus eldar i en egen panna.

Så är du en av de fyra miljoner människor som värmer ditt hem eller din arbetsplats med fjärrvärme? Sträck på dig lite extra - du är faktiskt en miljöhjälte.

Läs om fjärrvärme och vad du kan göra mer för att bidra till en bättre miljö på vattenfall.se

Värmdö – ett varumärke under utveckling

Länder, städer och regioner med ett starkt och positivt laddat rykte har en enklare resa i nästan allt dom företar sig än platser med ett inte lika starkt rykte. Världen är idag en global marknad där alla aktörer konkurrerar med alla om sin andel av till exempel konsumtion, turism, investeringar, studerande och olika idrotts- eller kulturevenemang.

För att möta framtidens utmaningar behöver även platser arbeta med sin attraktionskraft på ett medvetet, långsiktigt och professionellt sätt. Det blir allt viktigare att samverka. Värmdö kommun söker nu personer som vill delta i skapandet av Värmdös varumärke.

Alla intresserade medborgare bjuds in att delta i en webbpanel där man får möjligheten att tycka till om vad framtidens bild av Värmdö bör vara. Kommunens utgångspunkt är att ju fler som deltar och bidrar, desto bättre blir resultatet.

– **Varumärket är enkelt uttryckt** de känslor som platsens namn väcker hos människor. Varumärket byggs av allt vi gör och allt vi säger. Varumärken handlar inte om logotyper eller slogans. Det handlar om ett mycket mer grundligt och genomgripande arbete för att skapa förutsättningar för en positiv utveck-

Kenneth Norberg, kommunikationschef i Värmdö kommun.

ling och tillväxt, säger **Kenneth Norberg**, kommunikationschef.

Kärnan i ett varumärke består av värderingar. Värderingar tillsammans med identitet utgör grunden i ett varumärke och det är kring dessa fundament man sedan bygger en profil som är unik, tydlig och kommunicerbar.

Att förändra bilden av en plats låter sig inte göras i en handvändning. Det är sällan den allmänna bilden reflekterar den aktuella verkligheten. Det handlar om tid, en plats kan förändras ganska snabbt. Men bilden, människors uppfattning, har en förmåga att hänga kvar i årtal. Platsers rykte är som ljuset från en stjärna, när det väl når oss är det inget mer

än ett avlägset eko från en händelse som sedan länge både startat och avslutats.

– **Syftet är bland annat** att öka vår attraktionskraft gentemot besökare och investerare samt skapa stolthet och gemenskap hos de som bor i Värmdö. Våra målgrupper ska välja Värmdö, säger Kenneth Norberg.

Inbjudan har gått ut till föreningar och näringsliv, med särskilt fokus på besöksnäringen. Inbjudan lyfter fram att det är viktigt att deltagarna representerar flera olika samhällsgrupper. Småbarnsföräldrar, ungdomar, nyinflyttade, skärgårdsbor, sommarboende, pensionärer, utlandsfödda och egenföretagare är bara några viktiga grupper.

– **För att ett varumärke** ska bli starkt ska det kännas genuint och äkta för alla som bor och är verksamma i Värmdö. Ett annat ord för varumärke är att tala om vårt rykte. Vårt rykte uppstår genom uppmärksammade händelser, eller vad som tillverkas på och förknippas med platsen. Men också genom hur människor pratar om platsen, säger **Stellan Folkesson** ny kommundirektör.

Anmälan till webbpanelen görs på kommunens webbplats. Ett åttiotial personer har redan anmält sig.

Nya medarbetare i kommunen

Björn Larsson är ny personalchef i Värmdö kommun.

Björn Larsson, 57 år, är ny personachef i Värmdö kommun från i höst. Han har tidigare varit personalchef inom både privat och statlig verksamhet. Senast inom försvarsmakten.

– **Det är första gången** jag arbetar inom kommunal verksamhet, säger Björn Larsson.

– För att Värmdö ska vara en bra plats att bo på, krävs att vi som arbetar i kommunen har

Fastighetschef Per Hallsten och mark- och exploateringschef Ulrika Jameson.

rätt kompetens för att utföra våra arbetsuppgifter på ett bra sätt.

– **För att behålla** de duktiga medarbetare vi redan har, ska vi ge – och ta vara på – intressanta utvecklingsmöjligheter inom kommunen. Och när vi behöver fylla på med nya medarbetare, vill vi välja bland de allra bästa.

– Genom att aktivt arbeta för att stärka vårt arbetsgivarvarumärke sprider vi bilden av en attraktiv arbetsgivare – en som de allra bästa står i kö för att få anställning hos. I det arbetet är vi alla med och bidrar. Här och nu.

Ledningsstaben

Kanslichef: Ny kanslichef från januari 2011 blir **Maria Larsson-Ajne**.

Upphandlingschef: Rekrytering av ny upphandlingschef pågår.

Samhällsbyggnadskontoret

Mark- och exploateringschef är sedan i höst **Ulrika Jameson**.

Fastighetschef sedan i höst är **Per Hallsten**.

Planingenjörer och exploateringsingenjörer: Rekrytering pågår.

Värmdö Journalen rättar! Amie Kronblad är namnet

I förra numret av Värmdö Journalen angavs fel namn på fullmäktigeledamoten Amie Kronblad (FP). Vi beklagar!

Mångsidig smålänning tar över rodret i Värmdö

Värmdö kommun får vid årsskiftet en ny kommundirektör. Stellan Folkesson, som formellt tillträder i februari efterträder Magnus Hedenfalk som går i pension efter drygt 10 år som Värmdös högste tjänsteman.

Det är en glad och förhoppningsfull Stellan Folkesson vi träffar på fjärde våningen i kommunhuset Skogsbo. Han är född 1953 i Huskvarna, en brukskommun inte olik Gustavsberg. Närmast kommer han från en motsvarande tjänst i Helsingborg.

– Efter några år som stadsdirektör i Helsingborg blev väl hemlängtan för stor, skrattar han. Så varför sitta där och glo när denna möjlighet öppnade sig. Mina barn och barnbarn finns i Stockholmstrakten och det spelar också roll.

Stellan Folkesson har en bred bakgrund som tjänsteman inom det offentliga. Han började efter socionomexamen som fältassistent i Nynäshamn och har sedan arbetat i flera kommuner som Nacka, Stockholm stad, Upplands Bro och nu senast Helsingborg. Han har erfarenhet både som socialchef och som kommundirektör. Familjen bor i Liljeholmen i Stockholm och har nyligen köpt ett fritidshus på Saltarö, får vi veta.

På frågan om vad som lockade med Värmdö har han flera utgångspunkter.

– Värmdö är en spännande kommun som jag lärde känna under mina år i Nacka. Jag känner också flera ledande politiker och tjänstemän så jag vet mycket väl vad det handlar om att arbeta här. Naturligtvis finns en lockelse i skärgården men också brukskulturen i Gustavsberg och den lite vildväxta villakulturen som uppstår i brytningen mellan landsbygd och förort, som pågår.

– Här finns verkligen många möjligheter liksom problem, säger han.

Ny socialchef med katastroferfarenheter

Ylva Sjögren, 57 år, är sedan november ny socialchef i Värmdö. Hon efterträder Carin Flemström som går i pension.

Ylva Sjögren kommer närmast från Ersta diakoni där hon var socialchef.

– Att vara socialchef på Ersta diakoni innebär att vara chef över alla enheter och att som non-profit-organisation och utförare bedriva verksamheter med den bästa kvalitet och att vara ett språkrör i den opinionsbildande debatten.

–Innan jag kom till Ersta diakoni var jag anställd som socialchef i Trosa kommun i drygt 11 år. Åren i Trosa kommun var oerhört lärorika. I en liten kommun, som Trosa, är det viktigt att arbeta mycket nära andra organisationer och verksamheter. 1997 inträffade en mycket speciell händelse som satt sina spår och gav mej stora erfarenheter av styrning och ledning. Det var skredet i Vagnhärad i slutet av maj, när ca 100 personer blev hemlösa under en natt. Här byggdes ett samarbete mellan räddningstjänsten, polisen och kyrkan, kommunala förvaltningar som kom att få betydelse för lång tid framöver.

Hon är utbildad socionom och arbetade som socialsekreterare, familjehemssekreterare och familjerättsekreterare i Nyköpings kommun i många år.

– Jag var också socialkonsulent på länsstyrelsen i Södermanlands län en kort tid innan jag började min anställning i Trosa kommun.

– Värmdö är en spännande och växande skärgårdskommun i Stockholmsregionen. Här finns blandningen av gamla traditioner, med en befolkning som vuxit upp här, men också med nyinflyttade Värmdöbor.

Som exempel ger Stellan Folkesson ett erbjudande om att kunna överta ABBA Björn Ulveus skrivarstuga på Viggso i Värmdö skärgård. Han lyfter även fram det stora omdanningsarbete som pågår i centrala Gustavsberg, som han kallar G+.

Stellan Folkesson är ny kommundirektör i Värmdö. Bild IW

Andra områden att ta tag i är kommunens varumärke så att Värmdö syns i positiva sammanhang, menar han. Kommunens inre organisation där informationen till medarbetarna är central. Vi måste ha ett system som stärker ordningen på grundvärderingarna. Man ska veta vad och vem man är till för, säger Stellan och konstaterar att trappor städas bäst uppifrån.

– Vård-skola-omsorg, är viktiga frågor för medborgarna. Värmdö ska inte tillhöra bottenskiktet i Stockholmsområdet. Stellan Folkesson menar att utan utveckling blir det lätt avveckling. Han framhåller samtidigt behovet av samarbete mellan kommuner och att det kan finnas en del att lära av Danmark när det gäller samverkan mellan primärvård, akutsjukvård och universitetssjukhusen.

Sin fritid använder Stellan Folkesson gärna till att spela tennis, han är för övrigt medlem i Gustavsbergs Tennisklubb, och att köra motorcykel. Han hoppas även kunna få tid över till några golfvänner.

– Det är en utmaning att bygga välfärden med förebyggande och öppna insatser i lagom omfattning, och även här i en lite större kommun, bygga upp ett bra samarbete med andra aktörer och förvaltningar.

– Social verksamhet och sociala frågor ligger exempelvis nära kultur- och fritidsverksamhet och i det lokala samhället behöver vi se och lösa problem och situationer tillsammans.

– Bra satsningar i öppenvård och i det förebyggande arbetet inom barn- och ungdomsvården och inom missbrukarvården. Att arbeta strukturerat och bygga verksamheter av god kvalitet och med tydliga värdegrundsaspekter är viktigt för medborgarna.

– Jag har man och tre barn, 26, 24 och 20 år gamla. På min fritid intresserar jag mig för kultur av alla de slag; skönlitteratur, teater, film, musik. Men även att vistas i naturen som att fjällvandring, åka långfärdsskridskor och paddla kajak ger mig rekreation och kraft, framhåller Ylva Sjögren.

Ylva Sjögren är ny socialchef i Värmdö.

Trygghet och Omtanke i Egen regi

Fr.v: Tandläkare Hans Hedin, tandläkare Jorge Tenorio, tandsköterska Annika Johnsson, tandsköterska Susanne Jonsson, tandsköterska Pernilla Värild, tandläkare Gunnel Johansson.

Mölnvikstandläkarna, en ny tandläkarmottagning, har öppnat i Värmdö Köpcentrum, vägg i vägg och i nära samarbete med Värmdö vårdcentral, som nyligen firade ett år.

Tre tandläkare och två tandsköterskor som tidigare arbetat på Folk tandvården i Gustavsberg samt en tandsköterska från den privata tandvården tyckte det skulle vara roligt att starta någonting eget och har nu nått sitt mål. I ljusa fina lokaler och med modern förstklassig utrustning hälsar de nya och gamla patienter välkomna.

Mölnvikstandläkarna ingår som en del i Praktikertjänst AB, Sveriges största koncern inom privat och entreprenörsdriven tand- och sjukvård.

– De sköter vår bokföring, bokslut och övrig administration, ser till att vi får bra upphandlingsvillkor och kvalitetssäkrar vården vi ger, berättar tandläkare **Hans Hedin**. På så sätt kan vi istället helhjärtat ägna oss åt det vi är bra på, tandvård av hög kvalitet med mångårig erfarenhet av implantat, kirurgi och estetisk tandvård.

– Men lika viktigt är det förstås att patienterna känner sig trygga och väl omhändertagna hos oss, att tillgodose deras eventuella behov av råd, stöd, tider, akutbesök eller andra önskemål och att de dessutom kan ha nytta av att tandläkare och vårdcentral finns under samma tak, påpekar tandläkare **Gunnel Johansson**.

– En av fördelarna med en mindre privat mottagning är ju att man kan lära känna patienterna lite mer och därför bättre kan förstå och ta hänsyn till saker som kan påverka tandläkarbesöken eller själva behandlingen, t ex tider, akuta tandproblem eller rädsla.

Självklart är vi anslutna till försäkringskassan och självklart är lokalerna handkappanpassade och godkända för rullstolsburna patienter.

Värmdö kommun fortsätter att växa och många som flyttar hit har inte någon tandläkare eller vårdcentral med sig i bagaget. Och då kanske en "allt i ett" vård i Värmdö Köpcentrum kan passa bra.

– Vi kommer att utveckla vår verksamhet vartefter med hänsyn till behov och efterfrågan förklarar tandläkare **Jorge Tenorio**.

– Vi har redan planer att tillsätta en tandhygienist på mottagningen och får vi sen så mycket patienter att det påverkar vår service har vi möjlighet och utrymme att ta in ytterligare en tandläkare. Vår tanke är också att all tandvård ska kunna ske här på kliniken, vilket förhoppningsvis på sikt skulle kunna innebära att vi "lånar in" en nödvändig specialist tillfälligt om det behövs, men vi har förstås också ett nätverk av specialister som vi samarbetar med och till vilka vi, utan långa väntetider, kan remittera våra patienter.

– Alla ska känna sig riktigt nöjda när de har varit här eller haft kontakt med oss, avslutar han.

Text: RENÉE ENGSTRAND Bild IW

Liselott Lindstedt i sin butik i Haghulta.

Till sommaren kan det kanske räcka med nya badshorts och en ny snorkelutrustning. Eller nya benskydd och fotbollsdojor. Men när vintern kommer då blir barnens sportgrejer mer avancerade. Och mycket dyrare.

Barn växer fort och det som var lagom förra året kan vara för litet i år. Det dom vill ha på isen, i slalombackar eller i skidspåren måste förnyas. Det blir ett stort tryck på fö-

På vintern blir barnen mycket dyrare

räldrarna att köpa det senaste i utrustningsväg. Det gäller 7-åringen lika väl som 17-åringen. Och ändå vet man att nästa vinter kan bli likadant!

I HAGHULTA kan lösningen finnas. Hos **Sport Recycling** är butiken just nu fylld av skridskor, skidor, hockeyskydd, slalompjäxor, skidpjäxor och mycket annat. Allt är lätt begagnat och i bra skick. Men kanske i förra årets modeller. Priserna är mycket lägre än på nya grejor. Med betoning på "mycket"! De behöver inte gräva några jättehål i mammas eller pappas plånböcker.

HOS SPORT RECYCLING tar man emot urvuxen sportutrustning till försäljning på kommissionsbasis. **Liselott Lindstedt** driver verksamheten och hon säger så här "Utrustningen du lämnar in ska vara

hel och ren men visst får det synas att den är begagnad. Välkommen in antingen du vill fynda eller lämna in något urvuxet. Många gör bådadera och blir jättenöjda. Inte minst föräldrarna! som också kan hitta bra utrustning till sig själva."

INOMHUS ÄR DET inte vinter. Många sporter utövas året runt. Tennis, handboll, basket, simning, dans, ridning - för att bara nämna några. "Chanserna är mycket goda att du också kan hitta något för innesporterna hos oss", menar Liselott. "Det är ett nöje för mej att få sälja till priser som gör kunderna överraskade och glada." Butiken ligger på baksidan av det gula Haghultahuset mitt emot Grantomtakioksen. Det är lätt att hitta dit och lätt att parkera. Butiken öppnar kl 12 må-fr, från kl 10 lö.

Text BÖRJE JOSEPHSON Bild IW

Nyheter från Värmdö Företagarförening

Tornhuset Företagscenter i Gustavsbergs Hamn.

Bild: CHRISTER ANDERSTEDT

Hej alla Värmdöbor!

Arbetet med flytten av kansliet till Tornhuset Företagscenter fortskrider, renoveringen är i full gång. Exakt när flytten kommer ske vet vi i dagsläget inte, så det återkommer vi till.

En ny medlemsförmån som börjar gälla fr o m detta nummer, är den samannonsering som ni ser här under. Vi har lyckats få fram förmånliga priser tillsammans med Värmdö Journalen. Vill ni ha mer information, hör av er direkt till Värmdö Informationstjänst.

Ett riktigt Gott Nytt År önskar vi i styrelsen er alla!

VFFs nya hemsida

Nu är upphandlingen av föreningens nya hemsida klar! Föreningens styrelse har beslutat anlita HL Design för uppdraget. De tillhandahåller en helhetslösning som är enkel för föreningens personal att administrera, där alla de funktioner vi behöver finns med och som dessutom enkelt kan byggas ut vid behov. Lansering av den nya hemsidan planeras till februari 2011.

Företagsregister

En viktig del i den nya hemsidan blir ett sökbart företagsregister där alla VFFs medlemmar kommer att finnas med. Vi ber alla medlemmar att informera kansliet om ni nyligen ändrat något i era företagsuppgifter. När hemsidan är igång ska medlemmarna själva kunna uppdatera sina uppgifter genom ett medlemslogin. Även Värmdöföretag som inte är medlemmar kommer att synas i företagsregistret, men med mindre information.

Annonsering på nya hemsidan

Vi håller på att ta fram annonsinformation inkl prislista för annonsering på nya hemsidan. Information kommer att mailas ut till alla medlemmar i god tid innan lanseringen.

Nya medlemmar

- Bondens Matbord AB, Värmdö
- BMK kultursnickeri, Värmdö
- Technipelago AB, Djurhamn
- Villa Soludden Hotel och Konferens, Värmdö

VÄLKOMMEN!

Värmdö Företagarförening Fruviksvägen 2-6, 139 34 Värmdö

Telefon 08-570 222 85. Fax 08-570 222 95

Hemsida: www.vff.a.se E-post: kontoret@vff.a.se

Värmdö Buss

Det lokala bussbolaget
0703 325 215

www.varmdobuss.se

din tryckare

Vi synst G6r n17 Ditt lokala Nacka-Värmdö tryckeri!

Digitalt - Offset - Storformat
Skyltar - Bildekaler

info@dintryckare.se

570 345 12

YOGA

INGARÖ & ORMINGE

VILYA
SPA & YOGA

Vårens kurser startar vecka 3

www.vilya.nu / 08-716 80 83

**SPORT
RECYCLING** VÄRMDÖ

Tel. 570 207 77

Fruviksvägen 4 på Värmdö (Haghultahuset)
Tisdag-Fredag 12-18, Lördag 10-14

Varför köpa nytt då du kan köpa nästan nytt hos oss!

Vi förmedlar hel, ren och säsongsaktuell sport- och fritidsutrustning på kommission.

www.sportrecycling.nu

Nya hyresrätter i Sandhamn

Idé om nya hyresrätter på Sandhamn.

Illustration GREITZ ARKITEKTOR AB

I början av november togs första spadtaget för bygget av nya hyresrätter på Sandfältet, Sandhamn. Det är första steget i en omfattande byggnation på Sandhamn. Projektet har kommit till stånd genom ett samarbete mellan Värmdö kommun, VärmdöBostäder AB och Eknö Hemman samfällighetsförening. Projektet visades på en utställning sommaren 2011. Byggherre är Eknö hemman.

Totalt planeras 42 lägenheter varav 26 med hyresrätt och 14 lägenheter som säljs. För att garantera att hyresrätterna bebos av åretruntboende kommer VärmdöBostäder att hyra lägenheterna i första hand för att sedan hyra ut dem i andra hand till personer som är folkbokförda på Sandhamn och har jobb där. Idén går ut på att hyresgästerna inte ska kunna byta bort kontrakten och därmed minska risken för att husen ska bli sommarstugor. I den första etappen blir det fem hyresrätter. Målsättningen med hyresbostäderna är att ge fler möjlighet att bo och verka på Sandhamn året om.

Spadtaget som togs för några veckor sedan avser fem hyresrätter och tre villor. Villorna är sålda av Eknö Hemman till personer som ska ha dem som fritidshus.

Inflyttning i första etappen beräknas bli sommaren 2011.

– Enligt exploateringsavtalen mellan Eknö Hemman och Värmdö kommun anges att den första etappen ska innehålla 12 hyresrätter och fem äganderätter. Det är även den information som redovisades under sommarens utställning, säger **Björn Blomkvist**, VD i VärmdöBostäder AB.

Efter utställningen har Eknö Hemman tvingats konstatera en för tillfället mer begränsad efterfrågan på äganderätter och vill därför minska första etappen till fem hyresrätter och tre äganderätter.

– Vår bedömning är att reduceringen av den första etappen inledningsvis kan vara en fördel även för VärmdöBostäder. Vi har därmed möjlighet att känna av efterfrågan med en mer begränsad ekonomisk risk för bostadsbolaget, konstaterar Björn Blomkvist.

Den första etappens hyreslägenheter fördelas så här:

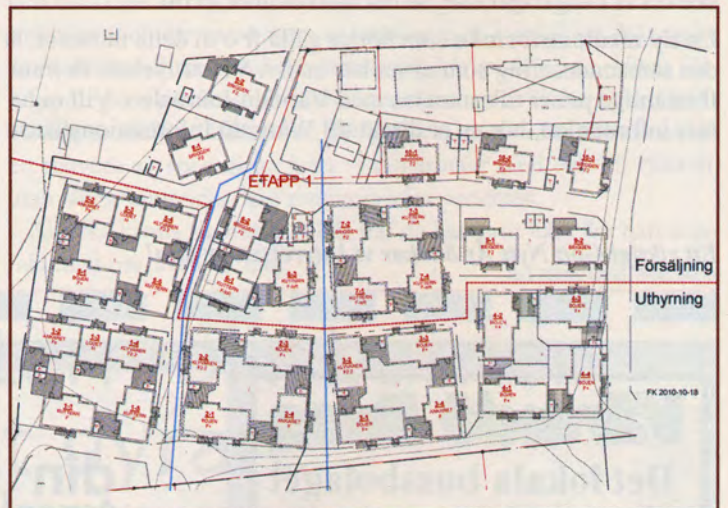
2 st 4 rok 83 m² "Bojen". Prel hyra: 8 900 kr/månad

1 st 2 rok 55 m² "Klyvaren" bottenplan. Prel hyra: 6 100 kr/månad

Förts spadtaget togs av fr.v Peje Emilsson, Eknö Hemman, Per Unckel, Landshövding, Lars-Erik Alversjö (M), kommunstyrelsens ordförande i Värmdö och Thomas Andersson, regionchef PEAB Bostad.

Bild IW

Läget av husen i första etappen med fem hyreslägenheter och tre friköpta hus framgår av ritningen ovan.

Bild GREITZ ARKITEKTOR AB

1 st 2 rok 72 m² "Klyvaren" övre plan. Prel hyra: 7 600 kr/månad
1 st 3 rok 66 m² "Ankaret". Prel hyra: 7 100 kr/månad
Tillkommer kostnad för hushållsel och individuell vattenförbrukning/lägenhet.

Ta del av förutsättningarna för att få en hyresrätt på www.varmdo-bo.se

– **Vi är** den första kommunen som lyckats hitta en lösning för att få till stånd hyreslägenheter och samtidigt säkerställa att de upplåts till de som är bofasta i skärgården, säger **Lars-Erik Alversjö** (M), kommunstyrelsens ordförande i Värmdö.

Första spadtaget togs av landshövding **Per Unckel** tillsammans med representanter för Värmdö kommun, Eknö Hemman samfällighetsförening och byggföretaget PEAB.

Text B WAHRENBERG

Politikerna måste ta ungdomarnas förslag på allvar

Förväntningarna var höga när ungdomar, politiker och tjänstemän samlades för årets andra ungdomsting. På kommunens fyra fritidsgårdar hade ungdomar och fritidsledare före tinget diskuterat och prioriterat de ärenden ungdomarna ansåg vara av vikt att ta upp på tinget.

– I år var det 50 ungdomar och ett 20-tal politiker som deltog i tinget, säger **Marlene Wählstedt**, som arbetar som ungdomssamordnare i kommunen.

– **Ungdomar och politiker** diskuterade i smågrupper de förslag och synpunkter som har kommit upp på de lokala rådslagen.

En diskussion gällde terminskorten i kollektivtrafiken som inte gäller efter klockan 19.00 vilket gör att inte alla elever har råd att besöka fritidsgården eller det blivande ungdomskulturcentrumet. Även busstiderna är ett problem för de ungdomar som har ett aktivt liv och bor långt ut på Värmdö, Djurö eller Ingarö.

En allmän synpunkt är att kultur och fritidsverksamhet kostar för mycket. Ett exempel som nämndes var kommunens anläggning

Delar av den grupp som arbetade med medborgardialog: *Therese Ydefjord, Plusgymnasiet, Valentina Chaaban och Helen Sidén från Värmdö gymnasium. Längst till höger Jörgen Lundqvist, Tomtebo fritidsgård.*
Bild DENNIS TROUIN

Gustavsbergsbadet. Många ungdomar ansåg att de inte skulle behöva betala för bad när de endast var där för att gå på gym.

Tinget önskade mer pengar till fritidsgårdarna och mer information om rökningens och alkoholens skadeverknings.

Tinget inleddes med att representanter från Rädda Barnen aktiverade deltagarna kring en del artiklar i barnkonventionen. Därefter arbetade deltagarna i grupperna: aktivitetsfrågor, skolfrågor, trygghetsfrågor, tillgänglighet och medborgardialog.

När det gäller ungdomars möjlighet att få göra sin röst hörd så konstaterade deltagarna att elevråden saknade utbildning för sitt uppdrag. En genomgående synpunkt på de senaste tingen var att politikerna inte tar ungdomarnas förslag på allvar vilket gör att många ärenden återkommer år efter år utan att besked har givits. Men nu lovade politikerna att ta tag i det problemet.

– Spännande möte med engagerade ungdomar. Vi vuxna måste se till att ungdomarnas förslag förverkligas, säger **Stefan Mårtensson** (C) i ett inlägg på Facebook där Ungdomstinget Värmdö har en egen sida.

Text LENNART KARLSSON

Hus sökes!

Villor, fritidshus, sjöställen, kedjehus, radhus, tomter

Vi har nu mycket stor efterfrågan på alla typer av fastigheter inom Värmdö och Nacka kommun.

- Prisgaranti och en omfattande marknadsföring
- Fri värdering och juridisk rådgivning
- Snabb, effektiv, diskret och personlig handläggning
- Alla prislägen av stort intresse, även exklusiva sjöställen
- Se vår hemsida www.husnet.nu

Värmdö Mäklarbyrå

Aukt. Fastighetsmäklare Etabl. 1978

Kontor Värmdö: 571 686 00 • Kontor Stockholm: 722 03 22
• www.husnet.nu

EXBO Örhammar Mäklartjänster AB

Rekommenderade Mäklare • 0708-16 88 85

SÄLJTANKAR =
FRI VÄRDERING

08-571 688 85

Aukt. Fastighetsmäklare
Clarence Örhammar

www.exbo.se

Vad vet du som förälder?

Enkät om ungdomars användning av tobak, alkohol och narkotika

• Hög tobaksanvändning bland Värmdöungdomar

I Värmdö kommun röker och snusar 26 procent av eleverna i åk 9 och 37 procent år 2 på gymnasiet. Värmdö kommun ligger därmed högre än länsgenomsnittet på 22,5 procent för eleverna i åk 9 och på samma som länsgenomsnittet för år 2 i gymnasiet. Rökning är vanligare bland flickor än bland pojkar, både i grundskolan och på gymnasiet, däremot är snusande vanligare bland pojkarna. Det är mycket oroande siffror. Både rökning och snusande är kraftigt beroendeframkallande. Tidig tobaksdebut har dessutom en avgörande betydelse för framtida tobaksvanor.

– Vi kommer nu tillsammans med Non Smoking Generation att intensifiera vårt förebyggande arbete med hälsosamtal i klass 7 samt utbilda ungdomar som sen kan gå ut och informera elever i 10-11 års ålder, säger **Lisa Coudek**, utvecklingsledare i alkohol- och drogfrågor.

– Vi satsar också på mer information till butikägare och butikspersonal om reglerna för 18-årsgränsen vid köp av tobak,

Lisa Coudek, utvecklingsledare i alkohol- och drogfrågor i Värmdö kommun.

vilket tyvärr allt för ofta missbrukas och förstärker därför tillsynen av butiker som säljer tobak, säger Krister Stavborg verksamhetschef för tillståndsgruppen.

• Allt fler ungdomar väljer bort alkohol

En stor del av ungdomarna i Värmdö kommun väljer att inte dricka alkohol. Bland eleverna i åk 9 är det hela 49 procent av pojkarna och 38 procent av flickorna som uppger att de inte dricker alkohol. Motsvarande siffra för åk 2 på gymnasiet är 13 procent av pojkarna och 11 procent av flickorna.

Samtidigt som många ungdomar väljer nykterhet och att berusningsdrickandet i åk 9 har minskat, finns det fortfarande stora problem. 21 procent av pojkarna i åk 9 och 29 procent av flickorna uppger att de druckit sig berusade under de senaste fyra veckorna. I åk 2 på gymnasiet har 60 procent av pojkarna och 61 procent av flickorna berusat sig den senaste månaden.

– Föräldrarna spelar en jätteviktig roll i arbetet med att förhindra att barn och ungdomar dricker alkohol. För att stötta föräldrar driver socialtjänsten och primärvården en mottagning i Hamnen, dit föräldrar med barn från 0 – 18 år kan vända sig, framhåller Lisa Coudek.

• Ökad narkotikaanvändning hos pojkar i gymnasiet

Sedan 2006, då Värmdö Kommun började med droganeundersökningar i gymnasiet åk 2, har användningen av narkotika legat relativt stabilt. I årets undersökning ökade dock andelen pojkar som använt narkotika vid minst ett tillfälle, från 22 till 31 procent. Bland flickor har andelen legat stabilt runt 20 procent under hela perioden 2006 – 2010.

– Detta är mycket oroande siffror. Chefssamrådet, som består av polismästaren i Nacka, kommundirektörerna i Nacka, Tyresö och Värmdö samt säkerhetscheferna i dessa kommuner, tog därför i september beslut om en tvåårig handlingsplan mot narkotika.

– Handlingsplanen innehåller en mängd åtgärder från att göra föräldrar, skol- och fritidsgårdspersonal mer vaksamma till att öka insatserna från socialtjänst och polis, säger Lars Winberg, tidigare säkerhetschef i Värmdö.

• Cannabis vanligast

Cannabis är den klart vanligaste drogen. Nästan 70 procent av de gymnasieelever som använt narkotika uppger att de använt cannabis. – Vi vet att ett cannabisrus, även för den som röker vid enstaka tillfällen, kan leda till försämrat korttidsminne och inlärningsförmåga i upp till ett par dagar. Något som riskerar att påverka skolarbetet negativt. Under våren 2011 planerar vi därför bland annat att låta polisen ge personalen på flera gymnasieskolor utbildning i ”tecken och symptom”, säger Lisa Coudek.

– Hos tonåringar som använt cannabis under en längre period kan den psykiska mognaden och frigörelseprocessen påverkas. Även korttidsminnet och det logiska tänkandet försämras. På utredningscentret för unga lagöverträdare kommer vi från socialtjänsten tillsammans med polis att intensifiera arbetet med att identifiera de ungdomar som testat narkotika. Socialtjänsten erbjuder ungdomarna och deras föräldrar det stöd och den behandling som behövs för att ungdomarna inte ska fortsätta med sin narkotika användning.

Mario's Städservice Rent ut sagt!

- Allt i företags- och bostadsstädning
- Fönsterputs
- Trappstädning
- Flyttstädning

Tel/Fax: 08-570 358 42
Mobil: 070-524 66 49
E-post: m.panaifo.g@telia.com

Stockholmsenkäten

besvaras av totalt 26 000 elever i grundskolans åk 9 och gymnasiet år 2 i 18 av Stockholms läns kommuner och sammanställs av Länsstyrelsen i Stockholms län. Syftet är bland annat att kartlägga drogvanor, kriminalitet, skolk och mobbning samt att mobilisera elever, skolpersonal och föräldrar i det förebyggande arbetet. Enkäten innehåller ca 350 frågor eller delfrågor och besvaras anonymt under lektionstimme. I Värmdö kommun genomfördes Stockholmsenkäten bland 476 skolungdomar i åk 9 och 352 i år 2 på gymnasiet.

Följ med oss ut i natten!
Värmdö Nattvandrare www.nattvandra.nu

Församlingsblad

Svenska kyrkan

GUSTAVSBERG-INGARÖ

www.svenskakyrkan.se/gustavsberg-ingaro

Besöksadress Värmdögatan 1. Tel. 574 101 50

Redaktör Karin Oljelund

Vad vill DU inte vara utan i en gudstjänst?

Den frågan har ställts till församlingen, personalen, förtroendevalda och andra vi mött under det senaste halvåret. Många har länge funderat kring hur vi ska fira gudstjänst i Gustavsberg-Ingårö församling.

Sedan vi blev en gemensam församling i början av 2010, så har nya möjligheter öppnats kring gudstjänstfirandet. Men vi ville ändå inte förändra utan att föra en dialog med så många som möjligt och ha ett genomtänkt förslag.

Under några personaldagar har vi i personalgruppen arbetat med frågor som berört det vi anser viktigt i en gudstjänst, vad som behöver förändras, hur vi bäst utnyttjar de två kyrkornas fördelar, hur man gör gudstjänster som välkomnar alla och mycket annat. Parallellt med dessa personaldagar har vi bjudit in till samtal för alla som varit intresserade och funderat kring samma frågor.

I november förde vi samman dessa grupper och deras tankar till en kväll då det var konkreta förslag som efterlystes. I mindre grupper samtalades om framtidens gudstjänster i Gustavsberg-Ingårö. Det var ingen lätt uppgift eftersom hänsyn måste tas till verkliga förhållanden som personaltäthet, arbetstider, befolkningsstatistik, olika generationer m.m. Men samtidigt fanns möjligheterna med de två kyrkorna, alla som frivilligt deltar, många verksamheter och annat positivt att väga in.

Till slut kom grupperna fram till förslag på hur ett gudstjänstschema kan se ut. Det intressanta var att flera liknade varandra. Alla var eniga om att vi inte bör "konkurrera" med os själva och fira gudstjänst samtidigt i två kyrkor. Utifrån dessa förslag har vår kyrkoherde Karin Oljelund tagit fram en gudstjänstplanering för våren 2011.

Gustavsbergs kyrka 11.00 Högmässa/familjegudstjänst varje söndag.

Ingårö kyrka kl. 16.00 Temagudstjänst/familjegudstjänst varannan söndag.

Gustavsbergs kyrka kl. 18.00 Mässa varannan torsdag.

Dessutom har vi många gudstjänster under veckan i form av dop, bröllop och begravningar. När det är storhelger ser det annorlunda ut och vi har gudstjänster i båda kyrkorna.

Det här är naturligtvis bara början. Nu tar arbetet vid med att utveckla liturgin och pröva olika gudstjänstformer. Du är välkommen att delta i det arbetet! Om du har funderingar och åsikter kring förslaget på gudstjänstschema eller hur vi kan utveckla gudstjänsten är du välkommen att ta kontakt med oss.

Församlingspedagogerna Anna Hirsch och Gunilla Grudevall-Steen ledde de spännande samtalen kring hur man ska fira gudstjänst i Gustavsberg-Ingårö församling.

Flera av församlingens förtroendevalda deltog under några kvällar i arbetet kring gudstjänstfirandet.

Kontakta gärna kyrkoherden, Karin Oljelund, någon av prästerna, Anna Hirsch, Gunilla Grudevall-Steen eller vem som helst av oss som arbetar i församlingen!

Festlig invigning av Ingarö nya församlingsgård

Många församlingsbor minglade runt på den festliga invigningen Första söndagen i Advent. Man kunde få guidning runt i byggnaden. Det bjöds på sång och musik i alla möjliga former. Hatten av för En trivsam ny samlingsplats på Ingarö.

Bild MICHAEL WIRSTRAND

Ingarö nya församlingsgård ligger pastoralt alldeles när man kommit över Kolströmskanalen.

Bild IW

Vid bandklippningen. Fr.v: kyrkofullmäktiges ordförande Christer Hedberg, kyrkvården Keijo Rasi, kyrkoherde Karin Oljelund och kyrkorådets ordförande Jösta Claeson. Bild IW

Gustavsbergs Blåsorkester konserterade. Bild MICHAEL WIRSTRAND

Promenad från gudstjänsten i Ingarö kyrka till invigningen av församlingsgården. Bild BW

Ungdomsledarna har samlats en trappa upp. Bild MICHAEL WIRSTRAND

Husbandet Ulrika Zettersten, sång, Viktor Sand, sax, Patrik Skogh, trumpet. T.v: John Pååg. Bild MICHAEL WIRSTRAND

Gustavsbergs Kammarkör laddar upp. Bild BW

Änglasång och Änglaspel. Teodor Kjell sjunger solo. Bild MICHAEL WIRSTRAND

Kontakt med Svenska kyrkan i Gustavsberg – Ingarö församling

Pastorexpeditionen 08-574 101 50
öppettider/telefonfonder:
må, ti, to, fr, kl. 8.30-16.30, on. kl. 13.00-16.30
(fax) 08-574 101 51

Postadress: Box 3, 134 21 Gustavsberg
Besöksadress: Värmdögatan 1,
134 31 Gustavsberg e-post:
gustavsberg-ingaro.forsamling@svenskakyrkan.se

Kanslist Mimmi Sivenius 08-574 101 50
Kanslist Karina Mattsson 08-574 101 50
Kyrkokamrer Hans Nyberg 08-574 101 53
Informator Ylva Larsson 08-574 101 55
070-681 19 88

Präster

Kyrkoherde Karin Oljelund 08-574 101 54
070-574 32 10

Komminister Mats von Rothstein
08-574 101 62, 070-327 00 22

Komminister Camilla Ulén 08-574 101 57
070-210 62 62

Komminister Åsa Siverbo 08-574 101 56
070-272 47 19

Komminister Mirja Hakkarainen, suomalainen pappi (finsktalande präst) 070-203 76 78

Musiker

Organiist Stefan Själänder 08-574 101 60
073-638 77 07

Kantor John Pååg 073-769 40 31

Barnverksamhet

Pedagog Gunilla Grudevall-Steen
073-721 21 10

Barnkörledare Maja Lundström
070 - 681 03 64

Församlingspedagog Anna Hirsch
070-681 03 60

Ungdomsverksamhet

Församlingspedagog Jan Boman
08-574 101 58, 070-681 72 62

Livskunskapsamordnare Tommie Johansson
08-574 101 58, 070-681 53 62

Församlingspedagog Nanna Tranströmer
08-574 101 58 070-681 59 99

Diakoni

Diakon Karin Perjus 08-574 101 59

Gustavsberg

Gustavsbergs Församlingsgård
08-574 101 63

Kyrkvaktmästare Rune Eriksson
073-707 16 19

Vaktmästare/Husmor
Susanna Enberg 070-262 95 55

Gustavsbergs kyrka 08-570 301 25

Ingarö

Ingarö Församlingsgård 08-570 276 34
Kyrkvaktmästare Björn Westberg
070-773 58 32

Husmor Susanne Fransson 070-570 04 98
Ingarö kyrka 08-570 270 81

Kyrkogårdsförvaltningen

Gravärenden pastorsexp 08-574 101 50
må, ti, to, fr, kl. 9-12, on. kl. 13-15

Kyrkogårdsföreståndare Tore Nilsson
070-341 74 32

Kyrkofullmäktige i Gustavsberg – Ingarö församling

Ordf. Christer Hedberg 070-3764935

Kyrkorådet i Gustavsberg – Ingarö församling

Ordf. Jösta Claeson 076-129 08 27

Församlingens budget 2011:

Fortsatt kvalificerad verksamhet

Ett enhälligt kyrkofullmäktige fastställde den 8 november budgeten för 2011. Det är den andra budgeten för den gemensamma församlingen, Gustavsberg-Ingarö. Vi kan se att vi kan fortsätta att bedriva en kvalificerad verksamhet inom alla våra områden. Dessa är i huvudsak:

- Gudtjänster
- Barnverksamhet
- Ungdomsverksamhet och konfirmation
- Diakoni
- Begravningsverksamhet
- Administration

Vi är alla mycket stolta över alla de verksamheter som församlingen bedriver. Det känns då skönt att även i tider av ekonomisk nedgång p.g.a. finanskris mm, kunna behålla en hög ambitionsnivå inom församlingens arbete. Vi vet också att våra verksamheter är mycket uppskattade av våra församlingsbor vilket vi är mycket glada för. Men det finns alltid plats för flera

speciellt som vi nu fått en ny församlingsgård på Ingarö till glädje för hela församlingen. Att vi klarat oss så bra beror på en ekonomisk försiktighet som präglat församlingen under många år. Hanterar man andras pengar måste man vara mycket ansvarsfull.

Budgeten i siffror

Intäkter	25. 653 tkr
Varav begravningsavgift	5. 210 tkr
(som alla invånare betalar)	
Utgifter	25. 107 tkr
Årets resultat	546 tkr

Då församlingens verksamheter av naturliga skäl är personalintensiv så är också den största utgiftsposten personalkostnader som utgör drygt 15 av den totala budgeten på 25 miljoner kronor. Fastighetskostnader ca 5 miljoner kr, resterande verksamhetskostnader.

Text JÖSTA CLAESON
Ordförande i kyrkorådet

Varför ska jag låta döpa mitt barn?

Av: **Anna Karin Hammar**,
Präst och författare till doktorsavhandlingen
Skapelsens mysterium, Skapelsens sakrament.

Ibland är det så självklart att vi inte ens ställer frågan. Det är tradition. Vi brukar göra så. Vi känner stor tacksamhet, kanske t o m en explosion av glädje. Vi vill fira barnets ankomst med släkt och vänner. Vi vill dela vår oro. Anledningarna kan vara lika många som vi är människor. Ändå vill jag i denna artikel lyfta fram tre skäl att döpa sitt barn.

1. FÖR KÄRLEKENS SKULL

Som närstående till ett barn som fötts önskar vi barnet all kärlek som finns i världen. Den största gåva en förälder kan ge sitt barn är att älska henne och att låta henne få tillit till Guds kärlek.

Den mänskliga kärleken har sin djupaste klangbotten i den gudomliga kärleken. Vi är Guds älskade avbild. Hela vårt djupa rotsystem som människor i världen har sin näring ur Guds kärlek.

Som kyrka och som föräldrar låter vi döpa för kärlekens skull. För Guds kärleks skull. För vår kärleks skull. För att vi vill att denna flödande kärlek som rinner likt ett aldrig sinande källflöde genom världen ska få porla och leva i vårt barns liv. I henne och runt omkring

henne. Att hon ska få upptäcka att det finns en levande källa inom henne av kärlek och barmhärtighet som inte tar slut eller sinar. Guds kärlek som vår innersta hemlighet.

2. FÖR LIDANDETS SKULL

När vi låter döpa barn, gör vi det inte bara för kärlekens skull, utan också för lidandets skull. Vi vill rusta barnen att leva i en värld som rymmer både gott och ont, svek och utnyttjande, ja lidande i olika former.

I doggudstjänsten ber vi om Guds skydd från det onda i tillvaron. Vi får löftet att Jesus Kristus ska vara med oss alla dagar till tidens slut. Vi rustar barnet att möta förstörelsen i tillvaron tillsammans med Jesus Kristus. Ingen människa undkommer lidande i någon form. På så sätt har destruktionen, förstörelsen, ritat sitt bomärke över jorden.

I Jesus Kristus får barnet en vän för livet och döden. Att vara Jesu Kristi lärjunge är att rustas för att ta upp kampen med det som förstör och skadar livet på jorden. Att inte låta skrämman sig till tystnad eller försagdhet av det hotande och hotfulla i tillvaron utan bekämpa lidandet när det går, och när det inte går, att dela det med varandra.

3. FÖR LIVSMODETS SKULL

Att bli döpt är att bli tillhörig kyrkan, den världsvida kyrkan, Jesu Kristi kropp i världen. Att bli döpt är att få ingå i en gemenskap

som har öppna gränser mot världen och som har ett levande och pulserande centrum: brödet och vinet som delas, livsmod som förnyas. Det vi kallar syndernas förlåtelse är att få leva älskade i vår skörhet och vår brustenhets, i den skada vi kan ha gjort. Det är en förnyelse av vårt livsmod då vi av olika anledningar har förlorat det.

Dopet är porten till en gemenskap för livsmodets förnyelse i delande av bröd och vin, i mottagandet av syndernas förlåtelse, mänsklig upprättelse och att vara älskad i sin brustenhets och skörhet. Det handlar om livsmod. Kyrka är livsmod i världen. Det finns ingen i dag som tror att man kan behålla en kroppslig friskvård utan regelbunden motion. Det finns på samma sätt ett övningsmoment i kristen tro, att räkna med sin sårbarhet och behovet av livsmod, att detta behöver få förnyas om och om igen, och riktningen tas ut om vad som är det väsentliga i livet. Livsmod handlar mycket om att kunna välja bort det som inte ger liv och att låta det levande få vårdas. Att vara fri att välja det viktiga i livet.

Att vara med i kyrkan är att tillhöra en gemenskap som ger oss mod att leva. Att låta sitt barn växa in i en sådan gemenskap kan vara en gåva som ger frihet och livsmod, inte bara åt vårt barn utan också åt oss själva som föräldrar.

Nystartad vandringsgrupp

Tycker du om att vandra? Följ med oss på vandringar på lokala leder på Värmdö!

Församlingens vandringsgrupp står i startgroparna för en ny termin.

Under året som gått har vi haft några vandringar på olika delar av Värmdölandet. Vid två tillfällen har vi vandrat mellan våra kyrkor, med start i Gustavsbergs kyrka och avslutning i Ingarö kyrka. Under vandringens gång har vi haft stationer där vi delat tankar och matsäck. Vid några

tillfällen har vi vandrat lokalt på Ingarö. Vid vandringens början läste vi en av söndagens texter som vi hade med oss. Vandringarna innehöll både samtal och tystnad. Vi avslutade höstterminen med att besöka Tyresö pilgrimscentrum och vandra en av lederna som finns i Tyrestareservatet. Vi lyckades pricka in höstens sista fina dag, och fick både sol och höstlövens färgprakt med på vår vandring. Det gav mersmak inför kommande termin.

Vi anpassar tempo och val av terräng efter vilka vi vandrar till-

sammans med och hur underlaget är. Vi planerar att förlägga vandringarna till de områden vi i gruppen känner väl och på så vis lära känna vår bygd mer.

Inför våren har vi en vandring klar. Vi tar båten från Björkviks brygga på Ingarö ut till Nämndö. Där får vi möjlighet att besöka Nämndö vackra kyrka, äta soppa på biblioteket och vandra över ön.

Välkomna hälsar Camilla Ulén, präst och Karin Perjus, diakon. Hör gärna av dig för mer information, 070-2106262, camilla.ulen@gmail.com.

Värmdö Bostäder

1950

60 ÅR

2010

– Värden i Värmdö –

Farstadal, Gustavsberg.
Byggår 2008.

Bäckstigen och Thun-Ollevägen,
Gustavsberg. Byggår 1952.

Renvägen, Gustavsberg.
Byggår 1964.

Sandfältet, Sandhamn.
Byggår 2010-2011

Charlottendal, Gustavsberg.
Byggår 2007.

Hästhagen, Gustavsberg.
Byggår 1950.

Skyttevägen, Gustavsberg.
Byggår 1970.

Björkås, Djurö.
Byggår 1968.

Harry Petterssons väg,
Gustavsberg. Byggår 2006.

Mariaplan, Gustavsberg
Byggår 1950.

Nelsonstigen, Gustavsberg
Byggår 1972.

Kullsvedsvägen, Hemmesta
Byggår 1985.

Fiskjusevägen, Gustavsberg.
Byggår 1986.

Rutens väg, Gustavsberg.
Byggår 1958/94.

Markörplan-Marköstigen,
Gustavsberg. Byggår 1975

Hemmesta centrum
Byggår 2006.

Skänkelvägen, Gustavsberg.
Byggår 2005.

Björnskovsvägen, Gustavsberg.
Byggår 1958/94

Stavsnäs Gärde, Stavsnäs
Byggår 1969/96/97.

Torshäll, Hemmesta
Byggår 2004.

Mäster Palms väg, Ingarö.
Byggår 1995.

VärmdöBostäder – Värden i Värmdö

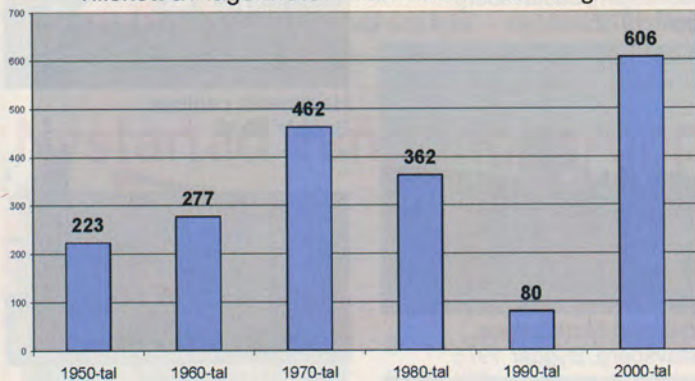
AAA[®]

Högsta kreditvärdighet
© Soliditet 2010

VärmdöBostäders VD
Björn Blomkvist.

När VärmdöBostäder, Värden i Värmdö, firade 50 år ägde VärmdöBostäder 1407 st lägenheter. Som 60-åring äger VärmdöBostäder över 2000 lägenheter. Inte under något decennium sedan tillkomsten 1950 har antalet lägenheter i VärmdöBostäders regi ökat så mycket. Ökningen har varit över 40 procent jämfört med när VärmdöBostäder fyllde 50 varav ca 320 st är nybyggda och ca 290 st är förvärvade befintliga lägenheter. Vi på VärmdöBostäder har förmånen att arbeta inom en mycket populär kommun för att inte säga Sveriges mest populära kommun i alla fall om ökningen av antalet innevånare är måttstocken. Inte någon kommun i Sveriges avlånga land har procentuellt sett ökat mer åtminstone de senaste tre decennierna.

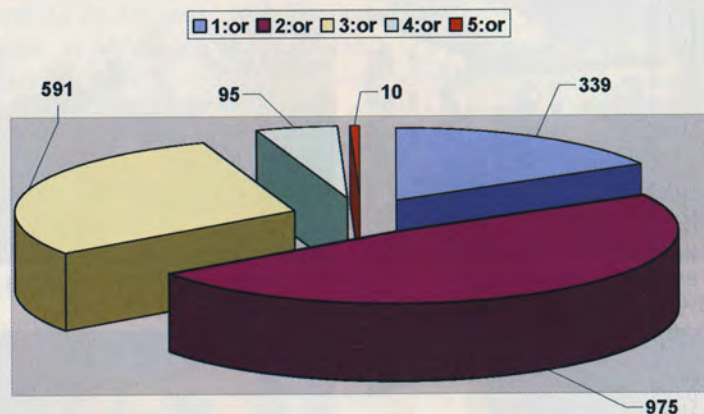
Tillskott av lägenheter i VärmdöBostäders ägo

VärmdöBostäder, Värden i Värmdö, är ett kommunägt aktieföretag och vi delar ambitionen med våra ägare att Värmdö ska vara en plats där människor vill bo och leva. VärmdöBostäder vill arbeta för att våra bostäder ska vara attraktiva och ett ställe där man känner trygghet och boendeglädje. Vi är en värd för flera tusen innevånare och för att kunna nå vår ambition behöver vi en nära dialog med dig som hyresgäst. Det är självklart ingen enkel uppgift eftersom vår relation med dig som hyresgäst å ena sidan är rent affärsmässig. Vi måste se till att alla betalar sin hyra, bi-

drar till att andra vill leva och bo hos oss. Å andra sidan handlar mer om rent mänskliga behov som trygghet och bekvämlighet. Vi vet att vi inte lyckas med det i alla avseenden och vi behöver också din hjälp i vår ambition att bli bättre.

Efterfrågan på fler hyresrätter inom Värmdö kommun har ökat kraftigt. Vi har en stark efterfrågan både på mindre kostnadseffektiva lägenheter men också större lägenheter inte minst till våra barnfamiljer. Våra lägenhetsstorlekar har följande fördelning idag:

På kommunledningens uppdrag har VärmdöBostäder tagit fram ett antal olika förslag där nya hyresrätter skulle kunna uppföras under det kommande decenniet. Vi behöver också se till att våra befintliga bostäder i större utsträckning moderniseras. Inte minst är det viktigt att vi gör våra bostäder mer energisnåla till nytta både för vår plånbok och för vår gemensamma miljö.

BJÖRN BLOMKVIST, VD

60 år vid klubban

VärmdöBostäder AB är ett helägt kommunalt bostadsföretag som för närvarande äger och förvaltar 2000 hyreslägenheter samt lokaler, p-platser och garage. Bolaget leds av en styrelse som utses av Värmdö kommunfullmäktige. Styrelseordföranden har genom åren varit:

Ture Persson (Opolitisk)	1950 - 1954
Harry Pettersson (S)	1954 - 1973
Torsten Rolf (S)	1974 - 1985
Lennart Ericksson (M)	1986 - 1987
Elsy Johnsson (M)	1988 - 1991
Lars Derk (M)	1992 - 1997
Margareta Nachmansson (M)	1997 - 1998
Johan Petri (M)	1998 - 2000
Christer Hedberg (S)	2001 - 2006
Per Naess (M)	2007 - 2010

Genom alla år i bostadsföretaget

På 1950-talet tog kommunen över bostadsförsörjningsansvaret från Gustavsbergfabriken. Karin Garzonio har arbetat i kommunen under 42 år och på nära håll följt den utvecklingen. Hon minns till och med det första protokollet från den 30 oktober 1950 när Stiftelsen Gustavsbergs Bostäder bildades.

– På många sätt en spännande tid, berättar Karin, som själv var med och hanterade hyreskontrakt och delade ut nycklar till nya hyresgäster i Gustavsberg Lugnet i början av 1950-talet. Då var det verkligen fart, skrattar hon.

– Jag har arbetat med nästan alla bolagets ordförande. Bäst tyckte jag om **Torsten Rolf**, menar hon.

Själv har familjen Garzonio bott i ett av radhusen på Thun-Ollevägen sedan 1 oktober 1973.

– **Här trivs jag** väldigt bra och vill gärna bo kvar som hyresgäst, säger hon bestämt. Lite oroligt är det med försäljningarna av husen. När man är så gammal som jag, snart åttio, känns det både enklare och tryggare att bo med hyresrätt. Karin Garzonio har mycket att berätta om hur det varit genom åren. Med arkitekten **Olof Thunström** och hans idéer om hus och inredning, liksom bolagets utveckling. Först i Stiftelsen och senare i VärmdöBostäder AB.

Karin Garzonio sitter gärna framför datorn och håller koll. Hon trivs i huset och vill bo kvar här som hyresgäst i VärmdöBostäder.

– **Jag tycker det** är viktigt att bostadsföretaget har goda kontakter med sina hyresgäster och bryr sig om husen, säger hon och gratulerar bolaget till sina 60 år.

Nära till butiker och kollektivtrafik

VärmdöBostäders område på Skärgårdsvägen i Hemmesta Centrum.
Bild VÄRMDÖBOSTÄDER AB

Magnus Annerskog, 24 år, med sambo Sofie, bor i en trerummare på Skärgårdsvägen i Hemmesta Centrum.

– **Vi flyttade** hit för tre år sedan, jag kom direkt från föräldrahemmet. Här trivs vi väldigt bra. Det är nära till butiker och kollektivtrafik och lägenheten är fint planerad och välutrustad

– **Jag tycker** VärmdöBostäder sköter underhållet i vårt område bra, är det några problem eller fel så är väntetiden för att få det åtgärdat bara någon dag.

Magnus Annerskog med sambo Sofie trivs bra i Hemmesta Centrum.
PRIVAT BILD

– **Vi planerar** att bo här fortsättningsvis.

Lägenheten är på 69 kvadrat och hyran 6 600 kr i månaden.

– **Hyran** är väl hög, men man har ju inget val, säger Magnus Annerskog.

Han är egen företagare till firman Manges Smide & Allservice som håller till på Ingarö.

VärmdöBostäder under 60 år i samhällets tjänst

För goda hyresbostäder och bra lokaler

30 oktober 1950 bildades Stiftelsen Gustavsbergs Bostäder av dåvarande Gustavsbergs kommun. Syftet var att som allmännyttigt bostadsföretag förvärva, bygga och förvalta fastigheter och tomträtter för upplåtelse av hyresbostäder. En uppgift som fabriken tidigare stått för. Det allra första byggprojektet blev 19 hyresradhus på **Thun Ollevägen** och **Bäckstigen** i Gustavsberg som byggdes under åren **1950-52**. 1950-talet blev också inledningen på en lång rad nya byggprojekt. Företaget anslöts till SABO, som är de allmännyttiga företagens organisation, liksom tecknade förhandlingsavtal med Hyresgästföreningen. Stiftelsen fick också uppdraget att vara kommunens bostadsförmedling. I takt med samhällsutvecklingen tillkom under en följd av år en rad bostadsområden. **1958** byggdes **Rutens väg** med idag 118 lgh och **Björnskogsvägen** med 95 lgh **1964** kom **Renvägen** med 65 lgh.

1974 blev **Värmdö kommun** en storkommun, då sammanfördes Djurö/Stavnäs, Gustavsberg och Värmdö i en kommun. Därmed införlivades Djurö/Stavnäs Bostadsstiftelse med Stiftelsen Gustavsbergs Bostäder och en verkställande tjänsteman anställdes. Företaget flyttar in i egna lokaler på Nelsonstigen.

Djurö Björkås hade då 80 bostäder som byggts **1968** samt **Stavnäs Gärde** med sina 132 lgh. som byggdes året därpå. Under 1970-talet kom det så kallade miljonprogrammet och byggverksamheten i Värmdö tog fart. I Gustavsberg byggdes **1970** Munkmora med 79 lgh på **Skyttevägen**.

1972 - 1975 tillkom **Nelsonstigen** med 250 lgh samt **Markörstigen** och **Markörplan** med 131 lgh. Området fick samtidigt förskola, butik, tränings- och fritidslokaler.

1980-talet var nästa stora bostadsutbyggnad. Samtidigt krävdes ökat inflytande för de boende som resulterade i ett boinflytandeavtal med Hyresgästföreningen **1982**. Ett nytt bostadsområde byggdes upp **1983** i Hemmesta i Värmdö, då **Kullsvägen** byggdes med 256 lgh. Här tillkom också ett servicehus, förskola och fritidslokaler. I Gustavsberg byggdes **1986** **Fiskgjusevägen** med 108 lgh samt förskola och fritidslokaler.

1986 flyttar också bostadsföretaget till nya lokaler på **Skeviksvägen 1** i Gustavsberg. Samtidigt utvecklas bolaget bl.a. genomfördes stora soprumsombyggnader **1987** och nya fjärrvärmeanläggningar för olja, el och gas från Kovikstippen som försörjer bostäderna i Munkmora och Lugnet med värme. Vidare sker betydande miljöupprustningar på Rutens väg, Björnskogsvägen, Nelson-Markör och Björkås.

1993 byggs några garage på Rutens väg om till 9 fina smålägenheter med god tillgänglighet. **1993-1994** tillkommer en förskola i Hemmestahöjden och servicehuset kompletteras med Kullagården.

1994 blir året då Stiftelsen Gustavsbergs Bostäder ombildas till aktieföretag, VärmdöBostäder AB och den verkställande tjänstemannen, **Ingemar Ehn**, blir VD.

1995 är det Ingarös tur. Då byggs 27 hyreslägenheter och en förskola på **Mäster Palms väg** i Brunn. Vidare bygger bolaget år **1996** nya förskolor i Ingarö-Långvik och i Värmdövik. **1996-1997** byggs en våning på i Stavnäs gärde som ger 44 nya lgh samt hiss i husen och en fristående fritidslokal. Samma år **1996** flyttar bolaget till nya lokaler på **Skogsbovägen 15** i Gustavsberg. En ny VD, **Bo Reichenberg**, anställs.

2000-talet blir en expansiv tid för VärmdöBostäder AB. En ny VD, **Björn Blomkvist**, anställs och **2002** köper bolaget **Hästhagsområdet** av Stenafastigheter. Köpet omfattar sammanlagt 285 lgh. på Hästskovägen, Hästhagsvägen, Sadelvägen, Gamle Svartens väg och Mariaplan i Gustavsberg. Husen är byggda under 1950-talet och var tidigare ägda av Gustavsbergsfabriken. VärmdöBostäder tar initiativ till en tävling i SABO om att bygga billiga hyreslägenheter. Resultatet av detta blev flera nya bostadsområden. Först kom **Hemmesta Torshäll** där 20 lgh byggs **2004**. I Gustavsberg byggdes **2005** **Skänkelvägen** (Hästhagen) med 48 lgh och **2006** **Harry Pettersons väg** med 38 lgh. År **2006** byggs fyra punkthus i **Hemmesta centrum** med 119 lgh. **2007** kom **Charlottendal** i Gustavsberg med 38 lgh. och **Farstadal 2008-09** med 58 lgh.

Flera intressanta projekt inleddes under denna tid bl.a. hyresbostäder i **Brunn centrum** på Ingarö, samt skärgårdsbostäder med 16 lgh. på **Runmarö** liksom 12 hyresbostäder på **Sandhamn**. Vidare har bolaget levererat idéskisser om förtätningsobjekt vid **Ösbyskolan**, i **Munkmora** och i **Hästhagen** i Gustavsberg. Under åren har omfattande upprustningsprogram genomförts liksom betydande miljöinvesteringar. Energi- och klimatanpassningar är stora utmaningar för bolaget.

VärmdöBostäder AB vill fortsätta att vara ett dynamiskt företag med hög effektivitet, god tillgänglighet och stor samhällsnytta. Bolaget ser fram emot sitt 100 års-firande 2050!

Vår personal

Fr v: Yvonne Kaiser, ekonomiassistent, Anders Soini, fastighetsskötare, Björn Blomkvist, VD, Stig Hyttsten, fastighetsskötare, Madeleine Linder, redovisningsansvarig, Ivan Domeij, IT-samordnare, Anna Borgström, t f ekonomiassistent, Bertil Adolfsson, byggchef, Micael Käck, bitr förvaltare, Kerstin Engström, personalsamordnare, Olli Hakala, fastighetsskötare, Fredrik Engblom, fastighetsskötare, Lena Cronstedt, t f förvaltningsassistent, Anders Säfström, fastighetsskötare, Christina Kanholt, ansvarig kundservice, Lars Larsson, förvaltare, Zoran Veljkovic, hyresassistent, Peter Anrin, ekonomichef, Hannu Törmänen, fastighetsskötare. Saknas på bilden: Stefan Magnusson, Tommie Sandell och Ali Al-Abayechi, fastighetsskötare, Karin Kraft och Jane Fransson, hyresassistenter, Anders Ekman, besiktningsman, Per-Arne Jonsson, projektledare

Undvik brandriskerna i hemmet – tema på PRO-möte

Mona Rudenfeldt, ordförande i PRO Värmdö och "Fixar-Bosse" – Bo Fallvist, (i mitten) Värmdö kommun. Från brandstationen i Värmdö medverkade brandmannen Jonas Öjebrant t.h. Även Tenny Sundh styrkeledare på brandstationen i Värmdö deltog på mötet.

På PRO Värmdös månadsmöte i november informerade Storstockholms brandförsvaret om vad man kan göra för att undvika brandrisker i hemmet och vad man ska tänka på och hur man gör om olyckan är framme.

Särskilt framhölls vikten av att kontrollera batterier i brandvarnare och status på brandsläckare. Vidare betonades att brandfiltar är ett utmärkt första steg vid släckning av små brandhärddar. Det är också viktigt hur man placerar stearinljusen. Dekaler delades ut till

Anna Karin Trollborg från Storstockholms brandförsvaret informerade om hur man kan undvika brandriskerna i hemmet.

mötesdeltagarna för att klistra upp på dörren med påminnelsen "Du har väl släckt ljusen!"

– Vi hade även bjudit in "Fixar-Bosse" – Bo Fallkvist, som berättade om vad han kunde hjälpa till med, bl a att byta batterier i brandvarnare men också många andra sysslor som inte kolliderar med yrkesutövare som att byta glödlampor, sätta upp gardiner mm, berättar Mona Rudenfeldt, ordförande i PRO Värmdö.

Bild IV

Restaurang

Vitahästen

570 304 29

ÖPPET Mån 9-16, Tis-Fre 9-22,
Lör 12-22, Sön Stängt
Hästskovägen 2, Gustavsberg

DAGENS LUNCH

kl. 9-15

80:-

6 olika rätter
inkl. smör, bröd,
salladsbuffé,
måltidsdryck och kaffe

Hemtjänst eller hushållsnära tjänster Valfrihet för hjälp i hemmet

I Värmdö kommun finns flera vägar till hjälp i hemmet. Man kan anlita hemtjänst via kommunen, utförd av den kommunala hemtjänsten eller ett godkänt privat hemtjänstföretag. Man kan också anlita ett företag som erbjuder så kallade hushållsnära tjänster, då har man möjlighet att få nedsatt kostnad genom RUT-avdraget med upp till 50 procent.

För att informera kommunmedborgarna om olika tjänster och alternativ, ordnade Värmdö kommun i december en minimässa i foajén på Gustavsbergsteatern, Gustavsbergs Centrum.

På mässan fanns alla de av kommunen godkända hemtjänstföretagen representerade.

Deltog gjorde också Värmdö kommuns biståndsenhet, demenssjuksköterska, syn- och hörselinstruktör och fixartjänst.

Hemtjänst söker man hos kommunens enhet för bistånd äldre, eller hos enheten för bistånd funktionshinder. Man kan välja om man vill ha den kommunala hemtjänsten eller om man vill ha någon av de sju privata utförarna av hemtjänst. Priset man betalar är detsamma. Vill man inte välja får man automatiskt den kommunala hemtjänsten. Om man bor på en ö utan landförbindelse eller behöver hjälp på natten så är det också bara den kommunala hemtjänsten man kan få.

Minimässan lockade många besökare.

Bild IV

Hos de privata utförarna av hemtjänst kan man också få hjälp med hushållsnära tjänster. Dessa tjänster får man betala själv, men med möjlighet till så kallat RUT-avdrag, det vill säga att man bara betalar halva timpriset upp till ett visst belopp. Hushållsnära tjänster kan också vara en möjlighet om man inte har så stora behov eller om man inte vill blanda in kommunen.

För mer information: Carina Widmark, expert äldre frågor, Värmdö kommun, telefon: 08-570 474 21

Casino för slantarna

Äntligen på väg till en helkväll på Casino Cosmopol.
Infälld bild: Iréne Bierfeldt, verksamhetsledare.

Ännu en gång har Guldkantens dagverksamhet med verksamhetsledare Iréne Bierfeldt i spetsen satt lite extra "krydda" på tillvaron för Värmdös pensionärer. Med hjälp av idogt arbete inför och under den senaste auktionen på Gustavsgården, Gustavsberg i september 2010 som inbringade 45.000 kronor, var det så dags att sätta sprätt på pengarna.

Den 8 november bar det iväg till Casino Cosmopol i Stockholms City och en helkväll med mat, underhållning och förstås lite "spel" för den som vågade! Casinot med 36 spelbord, 362 spelautomater och ca 450 anställda ligger på Kungsgatan alldeles vid Kungsbron i de gamla anrika lokalerna i jugendstil från 1918, där biograf Palladium och dansrestaurang Bal Palais låg i decennier. Lokalerna är på

senare år renoverade i sitt ursprungsskick, med vackra tak- och väggmålningar, prydda med pampiga kristallkronor.

Kvällen började dock med lite dramatik, när man, strax innan avfärd, ringde från Casinot och meddelade att det var strömavbrott där och att de därför inte kunde ta emot några gäster och dessvärre inte heller visste om och i så fall när problemet kunde lösas.

De abonnerade bussarna var redan framkörda utanför Gustavsgården och många av de 90 finklädda och förväntansfulla pensionärerna hade stigit ombord, ovetande om **Iréne Bierfeldts** upprepade samtal med Casinot, där det ena beskedet avlöste det andra och pendlade mellan hopp och misströstan. En stor eloge till Iréne som proffsigt behöll sitt lugn och som trots väntan på nya osäkra besked pratade, skojade och höll modet uppe på pensionärer, personal och busschaufförer.

Efter en halvtimmes väntan kom så äntligen ett positivt besked, ljuset hade återvänt och förhoppningsvis var problemet löst. Bussarna styrde kosan mot Stockholm, men väl framme kom nästa överraskning. Alla säkerhetsanordningar och övrig teknik på Casinot var fortfarande inte intakt, så det var bara att vänta utanför i kylan och så gott det gick försöka hålla värmen.

När dörrarna till slut öppnades fanns det god tid att "tina upp" då köerna för att visa sin legitimation och för obligatorisk fotografering var långa. Sent omsider välkomnades vi så äntligen till en festkväll på Casino Cosmopol.

En härlig tre-rätters middag och en fantastisk underhållning av **Ed-die Oliva**, som med sin italienska charm, humor, sång och gitarrspel snabbt fick oss att glömma kvällens missöden.

Istället blev det Volare, Come Prima, Ciao Ciao Bambino, Piccolissima Serenata, och andra gamla härliga schlagers. Och vem kunde låta bli att sjunga med, när "den gamla goda tiden" gjorde sig påmind. Inte Värmdös pensionärer i alla fall, som sen avslutade kvällen i Casinots spelhall, mätta och belättna, glada och nöjda, med vinst eller förlust? Resan gick sen i repris för ytterligare 90 av Värmdös pensionärer som förhoppningsvis hade lika roligt.

Text RENÉE ENGSTRAND
Bild IW

Hur det upplevs att var mobbad hela livet

När man läser Anders Runwalls bok "Majorens osynlige son" är det lätt att man lägger ifrån sig boken, sluter ögonen och börjar fundera.

Boken inspirerar till att ställa en del frågor som; Hur upplever en människa det att hela livet bli mobbad? Hur hade Anders liv varit om inte en ögonoperation hade misslyckats? Om han inte varit ordblind och ansetts tjock?

Men även varför mobbarna redade Anders. Ungdomligt oförstånd – kanske? Men det kan inte gymnasister och lärare skyl-

la på. Lärarna som skulle visa vägen till kunskap och samlevnad de svek! Ja, inte alla – i hjälpklassen fanns en lärare som tog de svaga eleverna i försvar.

Anders Runwall.

Men föräldrarna som skulle ge tröst de svek. Boken väcker tankar på förhållandet mellan pappa majoren och mamman.

En dramatisk händelse i början av den 97-sidiga boken får Anders att fundera på om rättvisa har skapats och läsaren får även där något att tänka på. Boken skakar om läsaren och Anders ger oss ett råd "Vi måste alla tänka efter, inse vilka roller vi har. I förhållande till oss själva och våra närmaste men också mot våra medmänniskor.

Anders Runwall är journalist bor på Värmdö och har tidigare gett ut fyra fackböcker i historia och geografi.

Text & Bild LENNART KARLSSON

Värmdöförfattare gör comeback vid 82!

Först 35 år som copywriter och producent av kundtidningar. Sedan författardebut med tre thrillers om kampen mot internationella narkotikasyndikat som kom ut under åren 1990-95. Därpå följde ett tiotal år inom lokalpolitiken, bl a som nämndeman i Nacka tingsrätt. Och så nu i dagarna gör 82-åriga *Börje Josephson* från Farsta Slottsvik comeback med en ny bok i genren spänningsromaner. Tätt följd av ytterligare två böcker på samma förlag – det nystartade Gandalf Publishing.

Börje Josephson, 82 år, från Farsta Slottsvik i Gustavsberg gör comeback med en ny bok.

DEN FÖRSTA av Börje Josephsons nya böcker, "Sätta på spel", är en thriller med flera bottnar. Där möter vi 47-åriga *Patrik Bals-Martin*, kriminalkommissarie och chef för rikskriminalens narkotikarotet. Hans mamma är en tvättakta same. Hon jobbar som sjuksköterska och helikopterpilot. Patriks pappa var engelsman och fotbollstränare i Sundsvall. Det här ovanliga föräldraskapet ger inte bara Patrik ett annorlunda efternamn utan också dubbelt medborgarskap. Svenskt och engelskt. Detta kommer väl till pass när ett, från början ganska litet och banalt narkotikaärende, växer sig allt större och vidgas till ett fall med internationell bredd. Stockholm och London blir platser för ett samvetslöst spel om makt och stora knarkpengar. Boken har en parallell skildring av hur tragiskt spelberoende kan forma en förrädare. En hel del av handlingen i boken

äger rum i den svenska travvärlden där författaren ger läsaren en initierad inblick i travsportens toppar och bottnar. Elegant och spännande vävs intrigen samman mot ett dramatiskt slut i Beirut. Boken finns på nätbokhandeln.

NUMMER TVÅ i Josephsons fortsatta utgivning - en bok med titeln "Mission Possible" – är av helt annorlunda slag. Huvudpersonen är den svenske statsministern *Magnus Gustavsson*. En envis, dynamisk och lyhörd statsman med hög status i hela Västvärlden. Han lägger fram en sensationell plan för lösning av den eviga konflikten i Mellanöstern. Fientligheterna i området skenar mot ett öppet krig där Israel än en gång skulle stå ensamt mot hela arabvärlden.

Den nya djärva planen tändar ett hopp om permanent fred och ett nytt Palestina helt fritt från israeliska bosättningar och med definierade gränser. Dramatiska händelser i Jerusalem fördunklar dock bilden och leder till en brutal terrorattack i Stockholm. Gustavsson och två av hans regeringskollegor hamnar i en livsfarlig gisslansituation. Upplösningen ute på ett höstligt, vindpinat Östersjön följs av hela den församlade världspresen.

Boken väntas komma ut i slutet av året och är en omarbetad andra upplaga. Tidigare fanns en starkt begränsad provupplaga.

DEN TREDJE AV Börje Josephsons nya böcker hos Gandalf har arbetsnamnet "Diplomatsonen" och väntas komma ut en bit in på nästa år.

Här är författaren åter tillbaka på temat narkotika och kampen mot hänsynslösa profitörer på internationell nivå. Handlingen är influerad av verkliga brott med unga svenskar som fastnade i den colombianska knarkmaffians klor. Men skeenden, karaktärer, namn, miljöer och mycket annat är ren fiktion.

På ett sinnrikt sätt sluter Josephson sin författarcirkel och låter Patrik

Bals-Martin samarbeta med *Peter Tall*, den svenske läkaren som har varit huvudperson i Josephsons böcker från 1990-talet. I dessa skildrades hur NACO – en FN-stödd slagstyrka mot narkotika – byggs upp. Från sin strategiska stationering i Gibraltar går man ut i kamp mot mäktiga knarksyndikat. Dessa tidigare böcker finns nu bara antikvariskt eller på något bibliotek. Men NACO har återuppstått i *Diplomatsonen*.

BÖCKERNA KOMMER UT på det nya förlaget *Gandalf Publishing* med säte i Gustavsberg. Det är ett förlag av lite annorlunda slag. Det håller sig med en läsarpanel, främst personer över 60 år, som i förväg läser insända manus och har ett avgörande inflytande över om de ska tryckas eller inte. Blir det tummen upp så är författaren sedan aktivt involverad i produktionen fram till dess att boken är färdig och marknadsföringen mot i första hand seniorläsare har kommit igång. (Självsäger Börje att det han skriver är lite av "pojkböcker för fullvuxna pojkar").

Förlaget, med *Carl Fridh* i spetsen, är dotterföretag till *Bombadil Publishing* som på motsvarande sätt har en läsarpanel och vänder sig till yngre läsargrupper.

Hopp och kurvor för crossåkare

Motorsport är ofta den sporten som det är svårast att hitta lämpliga platser till i Stockholms län. Och eftersom motorerna orsakar buller och släpper ut avgaser blir det påverkan på miljön och människor som bor runt omkring sportanläggningen som kan bli negativ.

Lokalisering av tänkt motorsportbana.
Bild: SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Med anledning av att Värmdö Motorsportklubb ansökt om planläggning för en motocrossbana i Värmdö kommun har ett programråd, med en lokaliseringstudie, tagits fram för att ge en översiktlig bild av faktorer som kan påverka val av plats för uppförande av en permanent motocrossbana i Värmdö kommun. Ett planprogram har upprättats och har under hösten sänts ut till berörda myndigheter, organisationer, allmänhet och sakägare för samråd. Under samrådet vill kommunen ha in eventuella synpunkter som förbättrar beslutsunderlaget. Synpunkterna kan handla om felaktigheter eller att man inte delar kommunens syn i en viss fråga.

Det som bedöms vara avgörande för lokalisering av banan är:

- bullerstörning från verksamheten
- trafik till och från banan
- miljöpåverkan p g a verksamheten

Åtta lokaler har utretts och de lokaler som man tittat närmare på är fem lokaler belägna på Myttigehalvön på Värmdö - Norshagen, Vattängen, Koltorp, Odlingen samt Brodalen. Av dessa är de lokaler som ses som mest lämpade Norshagen och Brodalen.

Norshagen är den plats där motocrossbanan idag ligger, varför ingreppet på mark, landskapsbild och rekreation begränsas. Norshagen ligger dessutom mer i utkanten av Myttinge än övriga lokaler, varför bullerstörning för rekreation kan begränsas.

Vid Brodalen ligger idag en tillfällig helikopterbas. Vid anläggande av motocrossbana vid denna plats kan de anläggningar som idag finns på platsen, som el och vatten utnyttjas, varför ingreppet på marken blir mindre. Den öppna marken är dessutom mycket omfattande, vilket medför att ingen skog i teorin behöver avverkas.

Vid beslut om plats och fortsatt planläggning bör en naturinvestering utföras för att säkerställa att hänsyn tas till befintliga värden. Motocrossbanan är en s. k. C-anläggning som ska prövas av kommunens miljökontor avseende villkor för verksamhetens störning på omgivningen, och det är Bygg- och miljökontoret som ansvarar för tillsyn av verksamheten.

På motorcykeln Daniel Hellström.

Bild: TOMMY HELLSTRÖM

– Ett tiotal yttranden har inkommit och sammanställning pågår, säger **Hamid Roshanger**, planarkitekt i Värmdö kommun.

Värmdö Motorklubb (VMKs) motorcrossavdelning vänder sig huvudsakligen mot kommunens ungdomar. Klubben bedriver sin verksamhet med stöd av ett tillfälligt bygglov på fastigheten Värmdö-Löknäs 1:4.

Janne Andersson, ordförande i Värmdö Motorklubb:

– Verksamheten utgörs idag av öppen träning, lärodd träning för barn och ungdomar och sker i första hand på lördagar ojämnt veckor. Tävlingar arrangeras 2-3 gånger per år. Teoretisk utbildning för barn och ungdomar t ex Guldhjälmslicens utförs. Banan är öppen torsdagar kl 17.00-21.00 och varannan lördag. Jämna veckor för alla och

Janne Andersson

ojämna veckor för barn och ungdomar.

– Vi har arbetat i klubben sedan 2002 för att hitta en lokalisering för vår verksamhet, förslagen har varit flera och det har varit med och motgång! Sedan 2006 har vi med tillfälliga bygglov kunnat bedriva en begränsad verksamhet på området, motarbetat av många omkringboende.

– Vi har stor respekt för att människor blir störda av bullret verksamheten genererar och gör vad vi kan för att minimera störningarna.

– Många medlemmar har lagt ner ett stort arbete hittills för att bygga banan som den ser ut idag, många lägger ner stort arbete med verksamheten, vi är 130 medlemmar och klubben växer varje år!

– Glädjande är att se hur väl våra ca. 45 licenserade åkare hävdar sig i olika tävlingar, Stockholmscrossens C-klass har vunnits av VMK åkare 3 år i rad, i Mälarfräsen har vi en av våra aktiva tjejer, i Enduro är placeringarna goda!

– Förhoppningen är att vår barn- och ungdomssatsning ska föra med sig fortsatta goda resultat i framtiden, konstaterar Janne Andersson.

Om man fick önska så skulle alla tänkbara sporter – där intresse finns – kunna utövas i Värmdö kommun. Och eftersom det finns flera platser att hålla till på, runt om i kommunen, när det gäller bl a fotboll, bandy, ridning och inomhussporter, så skulle en permanent motorsportbana göra möjligheterna bättre för alla motorcrossåkare!

Text: AMMI LUNDHOLM

Arga skärgårdsprotester mot nya avtal

- Långtidsparkering. P-tillstånd erfordras
- Tillfällig P-yta att nyttjas under högsäsong

Den av Värmdö Hamnar utsända kartan visar parkeringens utbredning vad gäller "garanterade platser". Bygglov finns dock inte. Fastighetsbet. 1:24 avser de äldre parkeringsytor som inte får användas som boendeparkering efter årsskiftet.

Föreställ dig att du efter flera års kämpande äntligen fått en reserverad plats för din bil på boendeparkeringen. Äntligen kan du känna dig trygg med att platsen finns kvar när du kommer hem, fullastad med kassar eller efter brådskande ärenden. Du vet var platsen ligger och du slipper leta. Föreställ dig sedan att man redan efter åtta månader river upp ditt avtal och erbjuder dig en "oreserverad plats" någonstans i närheten i stället. Vill du trots allt ha en fast plats höjs priset med flera tusen kronor. Föreställ dig också att din p-plats flyttas längst bort från din bostad och att den största parkeringsytan närmast bostadsområdet reserveras för tillfälliga besökare.

Precis så här behandlar Värmdö kommun och Värmdö Hamnar bofasta i mellanskärgården med Sollenkroka som boendeparkering. Trots överenskommelser så sent som våren 2010 i kommunens skärgårdsråd. Trots att de senaste avtalen om reserverad plats tecknades så sent som i oktober väljer nu Europark och Värmdö Hamnar att ställa alla inför nyfattade beslut och ge oss knappt två veckor på att skriva på nya avtal med återgång till "oreserverade platser".

Efter diskussioner har man ändrat skrivningen i de nya avtalen, i stället för "oreserverad plats" ska det stå "garanterad plats". Garantin är dock ihålig när man betraktar den bifogade kartan där Värmdö Hamnar hänvisar till tillfälliga parkeringsytor som man inte ens sökt bygglov för än.

För skärgårdens bofasta innebär det att man under maj till september knappast vågar använda bilen eftersom man vid återkomsten

Hundratals bofast och skärgårdsföretagare har Sollenkroka som sin replipunkt. De blir från och med årsskiftet av med sina reserverade parkeringsplatser då parkeringen närmast hamnen reserveras för tillfälliga besökare.

Bild IW

tingas leta bland 250 p-platser för att se om det finns någon ledig plats kvar och då riskera att missa båten. Det innebär också att man under vinterhalvåret tvingas gå förbi den stora, av skärgårdsborna själva iordningställda och vintertid nästan tomma parkeringen närmast bryggan som fortsättningsvis endast är avsedd för tillfälliga besökare. Boendeparkeringarna ligger några hundra meter bort från bryggan räknat. Ö-bor med rörelsehinder gör sig icke besvär. Handikapparkeringarna är bara två till antalet och där får man inte stå mer än tre dygn.

Det enda raka vore att frysa gällande avtal och diskutera igenom villkor med alla berörda och först därefter göra eventuella förändringar. Att riva upp avtal som nyss är skrivna, höja priser flera hundra procent, att hänvisa till garantier som inget betyder eller att diskriminera kommunens skattebetalare till förmån för tillfälliga besökare är bortom allt förnuft. Men så gör man alltså i skärgårdskommunen Värmdö. Skärgårdsbornas intresse- och företagargorganisationer har förstås reagerat kraftigt men ansvariga har vägrat möten med hänvisning till att man inte har något att säga.

Text AGNETA ÖSTERMAN
Möja

Vi förstår varför!

Lars-Erik Alversjö (M), kommunstyrelsens ordförande i Värmdö:

– **Problemet är** förändringen att man inte har några reserverade parkeringsplatser med bestämda nummer. Det hade man förut med årskort. Värmdö Hamnar AB har köpt mark vid Sollenkroka och utökat antalet p-platser. Med den här lösningen finns en överkapacitet på p-platser. Numera köper man ett årsplats och man kan ställa bilen där ledig plats finns. Parkeringsövervakning finns i området.

LARS-ERIK ALVERSJÖ (M)
Kommunstyrelsens ordförande

Med pucken i mål

Kamp mellan lagen framför målkassen om pucken ska gå in eller inte.

Det har gått lite upp och ner för grabbarna i Värmdö Hockey Team, födda år 2000 denna säsong – hälften vinster och hälften förluster. Laget har 18 spelare och har visat strålande insatser fast de nu spelar på helplan.

Spelet på hel plan innebär att lära sig en hel del nytt och vänja sig med en dubbelt så stor hockeyplan. Skridskoåkningen blir längre och mer, nya regler som t ex Offside och helt andra spelarbyten. Tränarna Mats Kellerstam, Stefan Kihlström och Rickard Lundell som alla har söner med i laget har verkligen lyckats med att få Team 2000 att kunna spela ishockey och vann sin serie förra säsongen. Grabbarna tränade i början av nuvarande säsong bara 1 gång/vecka för att de skulle få utrymme med andra aktiviteter som t. ex. fotboll, innan sommaren försvann helt men har ändå visat ett rejält motstånd till motståndarlaget. När den tidiga vintern kom utökades träningarna till 2 gånger/vecka och ibland någon extra gång inför en match.

Arrangemangsansvarige, Glenn Lekbrant, som har sonen Filip med i laget, är också ”speaker” i sekretariatet på hemmamatcher och håller publiken informerad när mål görs, utvisningar och annat som händer. Glenn har varit med och stöttat laget under de år som 00-orna har varit aktiva i sporten.

– Självklart sporrar det mig att som pappa – både med engagemang och support – kunna medverka till lagets framgång och oftast, är vi

Speakern Glenn Lekbrant följer noggrant vad som händer på banan.

Tränaren Mats Kellerstam instruerar sina spelare inför spelarbyte.

föräldrar, en förutsättning för att sporterna ska kunna genomföras, säger Glenn.

– Helt klart är att det blivit lättare att få till både träningstider och matcher sedan den nya isbanan – med mycket fint tak – på Ekvallen byggdes, tillägger Glenn.

Text & Bild AMMI LUNDHOLM

Bild ROLAND AALTO

Doppat i Glamor, heter en ny kollektion från Gustavsbergs porslinsfabrik, denna gång med smakfull dekor av Simon Davies och

Glamor för Gustavsberg

Tomas Cederlund eller rätt och slätt Simon & Tomas, Sveriges kanske mest kända ”designduo”, ägare till den exklusiva designerbutiken London W8 på Odengatan i Stockholm och för många numera även TV-kändisar.

Kollektionen består av mugg, skål och tallrik i benporslin från Gustavsbergs kända porslinsassortiment i en tidlös form och med dekor i finaste platina. En klassisk modell, med det lilla extra, som passar både till vardag och fest för en bred målgrupp och som enkelt och

roligt kan mixas ihop med annat porslin ur fabriken baskollektion. ”Det har varit en ära att få skapa en dekor till Gustavsberg, med sin anrika historia” säger Simon och Tomas.

Gustavsbergs Porslinsfabrik eller Hushålls-Porslinsfabriken (HPF), som den också heter, har varit i drift sedan 1827 men är sedan 1996 privatägd och är idag Sveriges enda porslinsfabrik. Fabriken är också ensam i Norden om benporslinstillverkningen, med traditioner från slutet av 1800-talet.

RENÉE ENGSTRAND

En överraskningarnas man i ständig förnyelse

Lennart Johansson tar emot Handelsbankens stipendium på 10.000 kr av Lena Berg. I bakgrunden Kerstin Ek, ordförande i Gustavsbergs Konstförening. Blommar överlämnades av konstnär Lotta Canow.

Gustavsbergs Konstförening hade årsmöte i november 2010, den här gången i Viks skolas nybyggda skolrestaurang. En väl vald plats med tanke på den goda buffé som serverades under kvällen och som tillagades i restaurangens eget kök under ledning av husmor **Tove Söderlund**, som också lät tre av sina kockelever visa sina färdigheter. Och det gjorde de med bravur. Lammfärsbullar, kyckling, ungsbakad potatis, tre olika sallader, hembakat bröd, hemgjord färskost, kaffe och chokladkaka serverades till skön musik på saxofon av **Lasse Grundberg**. Buffén avslutades med blommor och rungande applåder till "matlaget" från ett hundratal mätta och nöjda föreningsmedlemmar.

Restaurangen fick förstås också verka som utställningslokal för alla fantastiska konstverk som visades denna kväll.

Peter Bergman, Marie Berner, Danuta Bäckman, Camilla Eltell, Lennart Johansson, Stina Myringer, BAM-Betty Anne Möreljus, Annika Ottander, Charlotte Widegren var representerade. Charlotte Widegren stod också för årets medlemsgåva, en litografi i tre olika motiv (Nattflyn, Rosett, Jänta å ja) i begränsad upplaga, speciellt för Gustavsbergs Konstförening. Och valet var fritt!

Årets konstnär blev, till medlemmarnas stora glädje, Ingaröbon **Lennart Johansson** som fick ta emot Handelsbankens instiftade stipendium på 10 000 kronor. Konstföreningens ordförande **Kerstin Ek** och bankens representant **Lena Berg** delade ut priset. Motiveringen löd:

Lennart Johansson tilldelades stipendiet för sina humoristiska och välsnidade skulpturer med åtföljande tankeväckande sentenser, en överraskningarnas man i ständig förnyelse.

Stipendier delades samtidigt ut till pristagarna från Värmdö Ungdomars Vårsalong i maj 2010 som arrangerades av Gustavsbergs Konstförening för fjortonde året i rad. Alla ungdomar i högstadiet och gymnasiet samt Värmdöungdomar som går i skolor utanför kommunen var inbjudna att delta. Årets tema var: Motsatser. Tre stipendiat och fem hedersomnämnan utsågs av juryn som bestod av **Kerstin Axelsson Gotsén**, bildlärare, **Lotta Canow**, konstnär och **Kerstin Ek** från Gustavsbergs Konstförening.

Fr.v: Sara Radinger, Djurö skola, Zoi Andrews, Hemmestaskolan, Janina Bristam Rielly, Ösbyskolan, Hanna Wallin, Malin Burman, Ella Schierbeck, samtliga tre från Kunskapsskolan i Nacka, Lotta Vallentin, rektor på Kunskapsskolan i Nacka.

Stipendie nr 1. Hanna Wallin, Malin Burman och Ella Schierbeck från Kunskapsskolan i Nacka med motivering: Med utgångspunkt från egna dikter har Hanna, Malin och Ella lyckats att på ett skickligt sätt förmedlat temat Motsatser i färg, form, ljus, ljud och rörelse i en animerad kort film.

Stipendie nr 2. Janina Bristam Rielly, Ösbyskolan. Motivering: Janina har med stor känslighet fångat temat Motsatser i en uttrycksfull skulptur.

Stipendie nr 3. Zoi Andrews, Hemmestaskolan. Motivering: Med ett surrealistiskt bildspråk har Zoi visat hur fantasi och verklighet kan närma sig varandra i en färgstark målning.

Hedersomnämnan fick Sara Radinger, Linnéa Hector, Morgan Rosén från Djurö skola samt Maja Nordström och Sune Lindqvist från Hemmesta skola.

Sist men inte minst och för många en av kvällens höjdpunkter, medlemslotteriet, där trettio fantastiska vinster av lika många konstnärer och författare lottades ut till medlemmarna. En härlig blandning av oljemålningar, färglitografier, etsningar, träsnitt, fotografier och böcker med värden mellan 1.050 och 4.500 kronor per vinst.

Text & Bild RENÉE ENGSTRAND

Lokalt utvecklingsarbete i Vitryssland

Hela gruppen med Lotta Johansson på trappan till stadshuset.

The-paus i seminariet.
Bild nedan: Torget utanför stadshuset.

– Det är lite skillnad att arbeta lokalt i Vitryssland, säger Värmdö föreningsråds ordförande **Lotta Johansson** som har varit i Vitryssland på uppdrag av SKL; Sveriges Kommuner och Landsting, för att berätta om lokalt utvecklingsarbete och lokalt självstyre. Uppdraget ingår i ett demokratiseringsprojekt som SKL och den svenska regeringen bedriver via SIDA i Vitryssland. Lotta har tidigare varit i Vitryssland tillsammans med Länsbyråderadet i Stockholm.

– Den här gången var jag i Baronovichy, en stor stad med ca 200 000 invånare 15 mil söder om huvudstaden Minsk, och träffade en förening som jobbar med utvecklingsarbete i sitt bostadsområde. Mycket intressant och om vi tycker att det är svårt att jobba lokalt i Sverige så är det ingenting emot vad det är i Vitryssland!

Stort tack

till följande som är med och finansierar vårt projekt "Turistisk landsbygdsutveckling i Värmdö".

Body Joy, Bullandö Marina, Café Sjöstugan, Gustavsberg – Ingarö församling, Gustavsbergs Hamn AB, Gustavsbergs Porslinsfabrik, Hotell Blå Blom, Hästplaneraren/Bergström Information, Siggesta gård AB, Stavnäs Elbyrå, Stockholms Skärgårdsstugor, Värmdö Antik och Värmdö församling.

Vill du också vara med? Kontakta Eva Bergström, 070-716 27 17, så får du veta mer.

Visit Värmdö ideell förening i samarbete med Värmdö kommun.

Välkommen till stormöte!

Den 10 februari 2011 arrangerar Visit Värmdö Ideell Förening stormöte där vi berättar mer om allt vi planerar och lanserar inom Visit Värmdö. Inbjudan kommer i början av januari.

Veta mer? eva@varmdoforeningsrad.se

Värd i Värmdö

Värd i Värmdö är namnet på en långsiktig satsning som ska medverka till att besökare i Värmdö ska känna sig välkomna och välinformerade.

Bakom satsningen står Visit Värmdö – samarbetet mellan närings- och föreningslivet och Värmdö kommun. Våra besökare ser vi i såväl bofasta som vill uppleva mer av Värmdö, fritidshusägare liksom alla de tillfälliga gäster som besöker Värmdö, oavsett vilken av alla öar man kommer till.

Värd i Värmdö introduceras under våren 2011, och kommer bl.a. innebära utbildningsinsatser, informationsmaterial m.m.

Som Värd i Värmdö så blir man en av alla de platser som i samarbete med Visit Värmdö erbjuder information och värdskap till besökare.

DONA

Secondhandbutik

**Ny
vår-
garderob!**

ÖPPET
TISDAG 10 - 17
ONSDAG 12 - 17
TORSDAG 10 - 17

**Kilopris
på
böcker!**

Gustavsbergsvägen 2, Kullen
www.varmdoforeningsrad.se
www.donasecondhand.se
Tel 570 101 64

**Tandläkare
Anders Wahlberg**

**Tandhygienist
Marie Ljungberg**

**Direkttelefon
0733-522 263**

**Gustavsbergs Hamn
Tyra Lundgrens väg 6
134 40 Gustavsberg
08-570 319 80**

**Tandsköterska Kerstin Jorstad
Tandsköterska Ann Ullenius**

**Hälsar gamla och nya
kunder välkomna!**

Stefan Jonsson
Leg Tandläkare
allmäntandvård

Outi Aalto
Leg tandsköterska

Patrik Mofors
Leg Tandläkare
implantat och protetik

Lena Sihlén
Leg Tandhygienist,
leg Tandsköterska

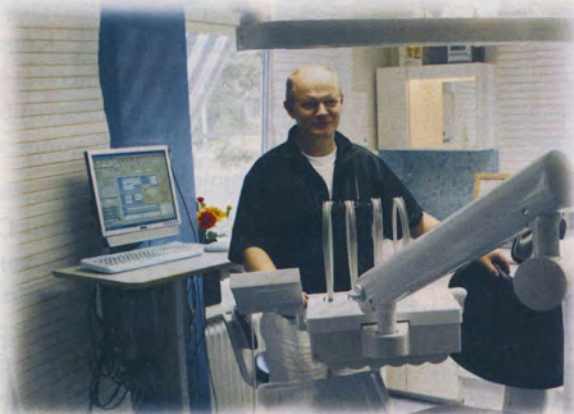

PRIVAT
TANDLÄKARNA

**Allmän tandvård, Hygienistbehandlings,
Implantatbehandlings, Tandblekning,
Tandreglering**

Hälsans Hus Tandvård

**Skogsbovägen 5
mitt emot kommunhuset**

tel 570 323 88
stefan@sjdental.se

SALTSTÄNK
&
KVITTER

En blink om kommande sommar

Höstens stora båtmässa Scandinavian Boat Show på Älvsjö-mässan i november gav en blink om kommande sommar. Tydligt var att båtbranschen nu ser ut att hämta sig. Bedömningen är att båtförsäljningen kommer att öka med 10 procent efter att under flera år rasat med drygt 40 procent. Ett tydligt exempel på det var att mässan kunde visa upp många nya stora båtar över 50 fot. Tydligt är också att båtintresset är stort och en betydande näring. Frågan är då hur landets olika kommuner möter detta. Därför görs årliga inventeringar över hur kustkommunerna möter båtfolket. Bästa båt-kommun 2010 blev Nynäshamn.

På mässan kunde deltagarna också få träffa **Ola Skinnarmo**. Han är ständigt aktuell med nya äventyr. Nu har han dessutom gett ut en bok om sin längsta expedition – den genom Nordost-

Ola Skinnarmo berättar om sin nya bok.

Bild CHE

passagen. Det skulle bli hans hittills längsta expedition och följa Adolf Erik Nordenskiölds spår genom världens mest svårtillgängliga vatten.

– Utöver själva äventyret i att följa i Nordenskiölds farvatten var syftet att visa hur vackert det är i Arktis men också att uppmärksamma hur hotad miljön är, säger Ola Skinnarmo.

Reino Rahikainen bär den finska flaggan, tätt följd av Iréne Bierfeldt och Margita Åberg -Palosvirta i svensk respektive finsk folkdräkt.

Kyrkoherde Maria Venhola talade.

40 år i ur och skur

Friluftsförbundet friluftsskolor erbjuder verksamhet året om. Här är det full fart på skridskorna.

Bild TORSTEN HJÄLM

Friluftsförbundet på Värmdö firar i år 40-årsjubileum vilket högtidlighölls i Herrgården på Siggesta gård. Föreningens ordförande Gunnar Lundmark hälsade välkommen och tackade alla tidigare och nuvarande ledare för insatserna under de gångna åren. Därefter bröt sorlet ut.

Det fanns många gemensamma upplevelser att berätta om av de 40-talet ledare som hade nåtts av inbjudan till jubileet. Föreningens grundare **Sven Sundberg** och **Knut Olofsson** hade tyvärr ingen möjlighet att delta. En stor grupp från 70-talet hade hörsammat inbjudan och kunde konstatera att de firade en aktiv 40-åring.

Friluftsskolorna för barn är basen i verksamheten och den omfattade verksamheten finns närmare beskriven på www.friluftsförbundet-varmdo.se/

– Det är viktigt att vi genom våra friluftsskolor lär barn att vara i naturen, den naturliga lekplatsen, säger föreningens vice ordförande **Agneta Kling**.

Text & Bild LENNART KARLSSON

Krigsveteranerna tackar för sig

Finska flaggan halas ner av Veijo Törmänen och överlämnades till krigsveteranen Reino Rahikainen.

Gustavsgården hedrades veteraner och andra finska medborgare som på olika sätt varit med om att bygga upp brukssamhället Gustavsberg. Många hade samlats till denna högtidsstund, för att tillsammans hylla den blåvita flaggan och minnas tider som gått. **Maria Venhola**, kyrkoherde i Vänge församling talade och **Helena Reduthe** spelade piano.

Den finska flaggan, som hela dagen vajade stolt utanför Gustavsgården halades sen ner av **Veijo Törmänen** vid en gemensam manifestation, klockan 15.16 när solen gick ner över Gustavsberg. Krigsveteranen Reino Rahikainen tog emot flaggan medan finska nationalsången "Vårt Land" sjöngs under bar himmel.

Enligt Statistiska Centralbyrån kan 440 000 personer i Sverige haft anledning att fira Finlands självständighetsdag. Så många i Sverige är antingen födda i Finland, har minst en förälder född i Finland, eller har finskt medborgarskap. Text & Bild R ENGSTRAND

Den 6 december 2010 på Finlands Självständighetsdag, lade finska krigsveteraners förening i kommunen ner sin verksamhet och tackade för sig. Under en fin och känslös ceremoni på

Nostalgi och skratt på filmafton

Det var så gott som fullsatt i Gustavsbergsteatern när hembygdsföreningen Gustavsbergs Vänner hade sitt höstmöte med filmafton i november. Sex kortfilmer av Gustavsbergsfotografen **Hilding Engströmer** presenterades av **Ingvar Pettersson**, styrelseledamot.

"Torp i Gustavsbergs omgivning 1950-tal".

– Intressant. Tyvärr är de flesta av torpen numera rivna.

"Fotbollslagets resa till Gotland och match med publikbilder på Farstaborg 1952"

– Nostalgi. Och nog kände man igen några av dem som var bland publiken.

"Dekoravdelningens resa till Uppland 1952".

– Vilka smala landsvägar! Så prydligt alla var klädda. Damerna i kapp och hatt och herrarna i kostym och slips. Man kunde inte låta bli att skratta!

"Sportfiskeklubben odlar gäddor och kräftfiske i Ösby träsk 1954-1955"

– Det var noga att man hade den tillåtna längden på kräftorna. Gustavsbergs skogvaktare fanns på plats vid fisket och var försedd med måttstock och protokollsbok. För övrigt, vilka stora gäddor en del fick!

Nostalgi och leenden bland publiken i Gustavsbergsteatern.

"Berndt Friberg visar sina alster i sin ateljé på Fabriken 1961."

– Vilken produktiv Gustavsbergskonstnär. En av de absolut största!

"Skolklassens resa till fjällen 1963-1966."

– Vilken kondition skolungarna hade på den tiden! Inga liftar i sikte, man travade uppför backarna. Gott och näringsrikt i ryggsäcken för en välbehövlig rast i fjällslänten.

Föreningen **Gustavsbergs Vänner** efterlyser personer som är intresserade av bilder från förr. Föreningen behöver arbetsgrupper som kan hjälpas åt att katalogisera gamla fo-

Torpet Farstabro eller Farsta färja som stället kallades under 1700-1800. Här var under lång tid i Värmdö/Ingarö historia den enda landförbindelsen med såväl färja som flottbro för befolkningen. Det är troligt att man i det bakre huset till vänster på bilden hade någon form av utskänkning för resanden.

Foto från 1950-talet LARS-ERIK BENGTOSSON

ton och annan historisk dokumentation. **Kontakt: 070-376 49 35 (ordf).**

Wermdö hushållningssällskap har beviljats 30000 kronor av LEADER Uross för att genomföra projekt **SMAKA på Värmdö**. Projektet avser bland annat ta fram en vägvisare till Värmdös odlare och mathantverkare.

Man får göra vad man vill - nästan

Fritidsverksamheten i Värmdö Kommun erbjuder en härlig blandning av lärande, sysselsättning och aktiviteter för våra barn.

En skärmutställning på Kommuntorget i kommunhusets entré, Skogsbo, visar och berättar lite om några av fritidshemmen och fritidsklubbarna, en del med

lite egna inriktningar och specialiteter.

Utställningen är ett resultat av en serie studiebesök som fritidshemmens personal gjort hos varandra under våren och hösten 2010 och som sedan sammanställts på olika sätt.

Fritidshemmen är till för barn i förskolan samt för åk 1-3 och innebär omsorg från 07.00-17.30. Fritidshemspersonalen arbetar även i klasserna under skoltid (skolfritids).

Fritidsklubbarna från klass 4 och fram till eleven fyllt 13 år är öppna från skoldagens slut fram

till 17.00. Klubbpersonalen arbetar delvis i klasserna under skoltid.

Under lov dagar är både fritidshem och fritidsklubbar öppna för alla inskrivna barn.

Ovan några små "plock" från utställningen:

Text & Bild: RENÉE ENGSTRAND

"Här finns utveckling"

Ungt Värmdöekipage visar framhovarna i dressyr

Den 10 oktober 2010 red Paulina Harsem, Siggesta Ryttare ihop 76,312 procent i LA:1, med bl.a 3 st 9:or, något som de flesta dressyryttare bara drömmer om. Domare Roger Olsson kommenterade: "Mycket bra visat på mycket elegant ponny i stadig form Här finns utveckling."

Paulina Harsem på Tiffany vid tävlingen på Färingsö den 10 okt. 2010. Bild ANN-SOFIE SÖDERSTRÖM

Paulina Harsem på Tiffany vid segerceremoni på Färingsö den 10 okt. 2010. Bild ANN-SOFIE SÖDERSTRÖM

– Nu är mitt stora mål att starta SM 2012, säger **Paulina Harsem**. Paulina fyller snart 12 och har ridit i hela sitt liv, först på ponnyn George som familjen fick från Enskede ridskola då han skulle pensioneras. Sedan köpte de Fideli Fem, en B-ponny som är syster till SM ponnyn Findus, med en massa egen vilja, som Paulina lärde sig massor på, men som tyckte att dressyr var rätt onödigt.

Paulina tävlar nu B-ponnyn Brown Shadow, som hon tävlat upp till LA:4 i regionala tävlingar med placeringar i nästan alla starter under våren och sommaren 2010, och C-ponnyn Tiffany som efter att ha tävlat i fälttävlan, såldes som hopponny. Hon tävlande upp till Msv B, men när oxrar på 1.20 kom fram ville hon inte vara hopponny längre. Via kontakter fick familjen Harsem ta henne på prov en månad. Det klickade direkt så hon stannade hos Harsems på Rindö och så blev hon dressyrponny.

Målet dressyr-SM 2012. Under hösten har Paulina och Tiffany tagit ett flertal segrar upp till och med LA.

– Jag tycker det är så roligt med dressyr för det finns så många olika delar att träna på. Sen är det ju så himla roligt när jag känner att allt bara fungerar både vid träning och tävling, berättar Paulina.

– Det är också därför jag valde dressyr, säger Paulina som tillägger att hon gärna hoppar litet grann ibland eftersom båda hästarna tycker att det är roligt.

För att utvecklas så är det viktigt med ett bra team. Paulinas stora stöd är den diplomerade instruktören och C-tränaren i dressyr Nicole Magaliff som nu har hjälpt Paulina minst en gång i veckan i snart tre år, med mycket nöjtande som nu börjar ge resultat. Paulina har

även en kunnig mamma på hemmaplan som ger henne goda råd och tips. Text EVA BERGSTRÖM

Under 2010 har Paulina tagit 17 segrar, 10 andraplatser och 3 tredjeplatser på totalt 40 starter.

Aktuellt från Vision Häst Värmdö

Ridväg byggd vid Ekobacken Under hösten har bygget av ridvägen runt den blivande sanitetsfabriken (fd porslinstippen) utförts. Den är ett resultat av ridvägsgruppens arbete inför detaljplanläggandet av Ekobacken I och II. Vårt arbete resulterade i att den här ridvägen ritades in i detaljplanen och nu är den verkställd. Vägen leder från Gustavsbergs Ridhus ut mot Farstalandet och den fina ridterrängen där.

Mellis startad på Siggesta I november startade klubben Siggesta Ryttare vid stall Siggesta sin mellisverksamhet i kafeterian kl. 15 - 18 på vardagar. Där kan ungdomarna få ett bra mellanmål innan de ska rida eller sköta om hästarna.

Vad händer med Gustavsbergs Ridhus? I november kungjordes en ansökan om tillfälligt bygglov för båtverksamhet och ridning på fastighet Gustavsberg 1:188, dvs Gustavsbergs Ridhus. Gustavsbergs Ryttersällskap har låtit göra en oberoende värdering av fastigheten. Ryttersällskapet arbetar oförtrutet vidare på att hitta en lösning så att ridskolan kan fortsätta till hösten 2011.

Ny ridklubb på Lemshaga Värmdö har fått ytterligare en ridklubb – Lemshaga Ridklubb som huserar vid Ponnystall Stockholms nybyggda anläggning vid Lemshaga. De har redan cirka 300 ridande per vecka. Vi önskar dem stort lycka till!

Hästturism i Värmdö Under första kvartalet 2011 kommer ett pilotprojekt kring hur vi kan utveckla hästturismen i Värmdö. Det är en del i Visit Värmdös projekt "Turistisk Lands-

bygdsutveckling i Värmdö". Vill du vara med? Hör av dig till **Eva Bergström** 070-7162717.

Vilda vann vid GURS tävlingar Vid den regionala hopp tävlingen hos Gustavsbergs Ryttersällskap i december lyckades Vilda Cygnaeus från Sandö SRF knipa segern i LC på sin ponny Citygirl EX Vanilli. I samma klass kom hemmalagets **Therese Grape** på Eternity på fjärde plats. Grattis!

Ridvägar Det nationella nätverket som hade sitt seminarium i Värmdö i slutet av september har fått pengar av KSLA, Kungliga Skogs- och Lantbruksstyrelsen för att arbeta vidare. Vision Häst Värmdö är en av de aktiva parterna i det arbetet.

Världens första ridvägsminister Det nationella Nätverket för Rid- och Körleder jublar över att **Catharina Elmsäter-Svärd** har utnämnts till ridvägsminister, oftare benämnd infrastrukturminister.

Infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd

– Jag är glad att så många olika aktörer nu har gått samman för att jobba för bra ridvägar och en god infrastruktur. Det möjliggör för så många fler att kunna nyttja hästen för olika ändamål och komma ut i naturen utan att onödiga konflikter behöver uppstå, säger Catharina Elmsäter Svärd.

Alltid senaste nytt om hästnäringen på: www.visionhastvarmdo.se

Krampanfall orsakas av någon form av rubbning i hjärnans funktion som gör att det ibland plötsligt blir fel i signal-systemet så att nervimpulser skickas ut helt slumpartat. Är det få och små impulser blir effekten kanske bara att hunden svajar till lite grann medan kraftiga urladdningar i hjärnan utlöser kramper och medvetlöshet.

Epilepsi eller krampanfall ses hos hundar i alla raser men finns som ärftligt problem i vissa raser. Epilepsi kan ses lite som en "slaskdiagnos" som veterinären tar till när alla andra bakomliggande sjukdomar som kan förväxlas med eller orsaka störningar i hjärnfunktionen har uteslutits. Exempel på sådana sjukdomar är njursvikt, lågt blodtryck (hypotoni), hjärtfel av olika slag (leder till svimningar), förgiftningar (tex av choklad), hjärntumörer mfl.

Krampanfall kommer ofta när hunden sover eller vilar, med andra ord ses de ofta på natten eller under tidiga morgontimmar men kan dyka upp när som helst på dygnet.

Riktiga krampanfall föregås ofta av varningstecken som kallas för aura. Hunden kan bli orolig eller apatisk, stå och stirra rakt ut i luften med tom blick osv.

Auran följs snabbt av själva anfallet även kallat ictus. Under anfallet faller hunden på sida, är okontaktbar med glasartad blick och hela kroppen inklusive benen är maximalt sträckta och styva. Ofta kissar och bajsar hunden på sig. Detta följs sedan av kramper där alla muskler omväxlande spänns och slappnar av. Längden på anfällen varierar från några sekunder till flera minuter. I värsta fall fastnar hunden i ett så kallat status epilepticus och slutar då inte att krampa förrän den får behandling eller dör.

När anfallet slutar kommer den så kallade postictala fasen. Då kan hunden vara förvirrad men sällan aggressiv. Den uppträder oroligt, verkar inte känna igen husse eller matte, kan vara vinglig och ibland t o m verka blind. Den postictala fasen går vanligen över på 5-30 minuter.

Vad gör man hemma om hunden, eller katten, börjar krampa? Jo, släck lampor, stäng av TV odyl ljud o ljuskällor. Det ska med andra ord vara mörkt och tyst runt djuret. Låt den krampa och ingrip bara om hunden ser ut att skada sig tex genom att dunka huvudet hårt i golvet. Lagg då något mjukt under huvudet eller håll i hunden lätt. Om anfallet pågår mer än några få minuter så bör man

VETERINÄREN HAR ORDET

FREDRIK STÅHLBERG
Leg veterinär, Värmdö Djurklinik
Specialist i hundens och kattens sjukdomar
Auktoriserad ögonlytare

När Karo krampar

kontakta veterinär på telefon. Stoppa aldrig in något i munnen på ett krampande djur.

Man behandlar i första hand bakomliggande orsak om möjligt. Vid oförklarlig epilepsi består behandlingen vanligen av olika typer av lugnande mediciner i tablettform som ges en eller två gånger per dag. Om hunden bara har haft ett litet anfall finns ingen anledning att sätta in medicin. Kommer det flera anfall

inom några månader eller tätare bör behandling definitivt diskuteras.

Vid status epilepticus måste man ta sig akut till veterinär. På djurklinik/sjukhuset ges kramplösande mediciner direkt i blodet. I svåra fall sövs hunden helt. Hunden måste sedan stanna på kliniken för övervakning tills den är helt vaken och inte har kramper längre vilket kan ta flera dagar efter ett stort anfall.

Labradoren Knutte på språng i vintersnön.

Bild CHRISTOPHE BUJON

VÄRMDÖ DJURKLINIK
önskar alla
tvåbenta och fyrbenta
kunder ett riktigt
GOTT NYTT 2011!

08-570 333 75

Skogsbov. 7, Gustavsberg Öppettider: vard 08-18 (tis o tors till 21)

www.varmdodjurklinik.se

Minnen och skrönor om livet på Fågelbrolandet

Att leva på Fågelbrolandet i Värmdö under första halvan av 1900-talet, det kan Göran Lindgren berätta en hel del om. Han bor i sitt föräldrahem i Rådalen, strax före Malma kvarn. Huset ligger dessutom på samma plats som det gamla båtsmanstorp Malmstugan en gång låg. Där växte hans farfar, far och farbröder upp.

Mamma Agnes Lindgren med lintotten Göran på armen.

Göran Lindgren, är 68 år fyllda och en varm anhängare av både historien och historier. Något han aktivt odlar bland annat i Strömma Hembygdsförening. Han delar här med sig av sina minnen och intryck. saker som han själv upplevt men också vad andra berättat.

– Mycket av det jag hört berättas kommer från min farbror *Hilding*, som var murare och en av sju bröder som växte upp i båtsmanstorp Malmstugan. Min far, *Ernst Lindgren*, dog alltför ung och därför hann jag inte få så många berättelser av honom, börjar Göran Lindgren. Eller så var jag inte så intresserad av det som tonårsgrabb. Men, fortsätter han med glimten i ögat, jag kan nog inte lova att allt är helt korrekt återgett eller ens helt sant. Fast korn av sanningar finns det, säger han och fortsätter.

– Jag föddes fredagen den 13 mars 1942. Det var 30 grader kallt med en solnistrande snö, har jag fått veta. För att ta sig till Stockholm fick du först åka spark fem kilometer, fram till Stavsnäsvägen, och sedan med buss från Didriksdal vidare in till Stockholm. Min mor *Agnes* åkt redan en vecka innan jag föddes in till sin syster *Jenny*, som då bodde i Stockholmsförorten Gröndal. För säkerhets skull, som det hette. Moster *Jenny* var en rolig moster som jag gillade väldigt mycket och som kunde många vitsar och ordstäv. Hon lärde mig bland annat att käringen som satte sig på

Berättare, fiskare, byggingenjör och skådis. Göran Lindgren har en spännande meritlista.

lien skrek: ”kors i arshelet” eller pigan som skrek ”jag tror fan har flugit i gräset” när hon torkade sig i rumpan med brännässlor.

Spännande ungdomstid

– När jag i början av 1940-talet växte upp här i Rådalen, bodde det nog lika många på Fågelbrolandet som nu men kanske mer utspjutt. Det roligaste vi Rådalsungar hade var nog att åka kälke och spark på vinterkvällarna när det var mörkt. Vi var 14-15 stycken i spridda åldrar och vi lärde mycket av de äldre ungarna. Kanske lite för mycket ibland, skratrar han.

– Jag har gått i Fågelbro skola, Viks skola, och sedan i Nacka och Stockholm. Man är väl berest, ler han och sträcker på sig. Malmavägen var då en liten grusväg och alla åkrar brukades. Hur det såg ut med åkrar och öppna landskap kan du idag på nytt ana, tack vare **Stefan Perssons** skogsavverkning efter vågarna. Han har med hjälp av **Anders Wågberg** verkligen återskapat landskapet med fårbeta. En fantastisk insats för kulturlandskapet, tycker Göran Lindgren.

Det här är inte vilken cykel som helst. Den är handgjord av Otto Tannsjö och gick i arv mellan Malmaungarna. Här är det Görans tur. Cykeln finns numera på Strömma Hembygdsmuseum.

Malma båtsmanstorp

Strömma Hembygdsförening har genom **Britt-Marie Ohlsson** sammanställt en liten skrift om Göran Lindgrens föräldrahem, Malma båtsmanstorp nr. 99. Torpet kom senare att kallas för Malmstugan. Men det beror mer på en av båtsmansläkterna där, än att det låg vid Malma gård. Torpets första båtsman hette **Anders Andersson Rydman** och var född 1694 och senare under 1770-talet kom så **Sven Malm**, som gav torpnamnet Malmstugan. Om båtsmännen genom åren går att läsa vidare i Britt-Mari Ohlssons skrift. Men vi lämnar det och lyssnar vidare på Göran Lindgren.

– Farfar *Johan* och farmor *Maria* kom till Malmstugan 1906 från Bro kommun och hade tänkt sig att leva på fiske. De fick till slut åtta barn, varav sju pojkar. Min far *Ernst* var yngst. *Gunnar, Axel, Gustav, Sven, Martin* och *Hilding* kom mellan pappa och deras halvsyster *Signe*. Efternamnet var Lindgren och kan naturligtvis tolkas som att vi är tattare. Men det är helt fel, understryker Göran glatt, möjligen kan jag tänka mig att vi är av släktet hästskojare, som enligt hörsägen ofta bar namnet Lindgren. Den 10 personer stora familjen bodde i båtsmanstorp Malmstugan, som bestod av ett rum och kök. Men så småningom inreddes två små rum med sneda väggar på vinden.

Nytt hus på samma grund

– Vi, mamma *Agnes*, pappa *Ernst*, min syster *Annika* och jag bodde i torpet tills det revs

Här ser vi stora delar av Fågelbro skolans klass som är ute på skolresa till Stockholm i början av 1950-talet. Göran Lindgren är andre man från kanten till höger.

1947. Pappa byggde då ett nytt hus på samma plats, där jag nu bor med min sambo *Laila*. Våra två barn *Jens* och *Joel* är sedan länge utflyttade. Torpbyggnaden är flyttad och fortfarande i bruk vid Skepparviken, men den är ombyggd och går inte att känna igen, konstaterar han. Tre av mina farbröder bosatte sig som grannar till Malmstugan. *Sven* och *Margit* med barnen *Kerstin* och *Lennart*, *Martin* och *Signe* med barnen *Gun* och *Torbjörn*, som kallades *Tosse*, samt *Hilding* och *Märta* med barnen *Ingegerd*, *Lasse*, *Ulf*, *Leif* och *Bengt*. I det som för mig är Rådalen bodde också *Otto* och *Alice Tannsjö* med barnen *Hans-Olov*, *Britt-Marie* och *Jan-Ove*, med smeknamnet *Nanne*. Så Lindgrenarna präglar fortfarande orten, noterar Göran och fortsätter.

– Tyvärr gick det inte så bra med fisket för farfar Johan. Han hade investerat i nya redskap och redan första vintern blev de stulna. Som alla förstär blev då ekonomin helt raserad och han fick resten av sitt liv försörja sig på tillfälliga arbeten.

Olika ströjobb

– Vid ett tillfälle tog han grävjobb på Fågelbro säteri. Han grävde förhoppningsvis ihärdigt från morgon till kväll och blev naturligtvis törstig. Fru *Silfverhjelm*, som då var gift med ägaren till Fågelbro,

Här står Göran Lindgren vid Malmstugan som den såg ut innan den ersattes av ett nytt hus på samma plats 1947.

såg gubben i trädgården och ropade ner till farfar: ”är farbror Lindgren törstig? Jaa tack, svarade han, och förväntade sig något kallt och beskt. Silfverhjelm sken vände sig mot hembiträdet och sa: ”Karin, kan du blanda till lite saft till farbror Lindgren”. Blixtnabbt svarade farfar: ”nej tack, så törstig är jag inte!”

Men, rättar Göran Lindgren sig, efter Britt-Marie Ohlssons efterforskningar så visar det sig att Silfverhjelm försvann från Fågelbro säteri innan farfar kom till Malmstugan, men jag tycker det låter bra med ”Silfverhjelm”. I verkligheten var det nog fru **Geber, Casse Svensson** eller **Hammarstrand** som bjöd på saft. Men som tidigare sagts, något korn av sanning finns det kanske i berättelsen, skrockar han.

Fågelbro skola

– Fågelbro skola finns rent fysiskt kvar än idag och ligger mellan Fågelbro gård och Malma. Tyvärr är den väldigt nedgången och delvis förstörd. Skolan består av två byggnader. Den lilla var småskola med två klasser i en sal och den stora byggnaden hade också en sal fast med fem klasser. Man satt alltså tredjeklassare och sjunde klassare i samma rum. Alla fick turas om att elda i kaminen så att vi slapp frysa på vintern. Torrdass fanns på gården. Min pappa och alla mina farbröder gick i den skolan. Även jag har gått där i fem år, men sen fick man stänga den, minns Göran Lindgren och fortsätter.

– Att alla fick flytta till Viks skola, tyckte nog ”Plattis” och hans son var bra. Plattis var öknamnet på en liten kraftig gubbe som jobbade som lantarbetare på Fågelbro säteri. Han engagerade sig mycket i sin sons skolgång, men inte på det sätt som vi är vana vid idag, utan mer med sin höga röst och ibland kanske även med nävarna.

– Till Fågelbro skola gick eller cyklade vi varje dag, tur och retur blev det en mil. Sista året, 1954, som skolan var i bruk fick vi åka taxi med **Roffe Häggberg** 50 dagar om året. Riligast var nog i alla fall hemgången, när vi kunde hitta på kul saker som till exempel att rida på Jänta, som var **Lindströms** häst, eller stanna hos skogvaktmästarens hundar vid vindbron, som jag alltid har trott hette vingbron. Lindström var gårdskarlar på Malma gård.

– En gång, på hemvägen, minns Göran Lindgren vidare, kommer jag ihåg att *Nanne* frågade om jag inte var så gammal nu att jag fick börja svära. Jag vet inte hur den diskussionen slutade, men jag tror det blev ett JÄVLA liv där hemma. En gång tillverkade jag en liten arborst i slöjden som mamma skulle prova. Det gick åt skogen för hon sköt pilen rakt igenom båda rutorna i köksfönstret. Jag tror att det även då blev ett JÄVLA liv där hemma, skrattar han.

Göran Lindgren följer traditionen med fisket i Rådalen. Han vet därför hur man "byxar" en abborre och steker den i smör med egen råreven pepparrot, på farfars vis förstås.

Folkets hus, Konsumbil och båtar med öl och fisk

– Invid vägen som gick mellan Fågelbro gård och Strömme, som nu är gång- och cykelväg, fanns Folkets hus. Jag tror att det var Breviks IF som drev verksamheten i huset. Där spelades amatörteater och ordnades fester av olika slag. Några gånger, när jag var i tioårsåldern, fick jag vara med och det var fantastiskt spännande att spana på alla. Bland annat såg man ju gubbarna stå bakom knuten och skvätta både det ena och andra. Tyvärr har Folkets hus fått ge plats för nya hus på Fågelbro, hus som väl knappast är några "folkets hus" längre, konstaterar han och fortsätter.

– Varje torsdag kom *Franzén* körande med konsumpbilen till Malma, en grön lastbil med takräcke. Frasse, som han kallades, bar in stora lådor med allt som behövdes i hushållet en vecka framöver. Mamma Agnes hade ringt in beställningen dagen innan. Torsdagen var en höjddardag för då fick vi färsk fralla med Raketost eller leverpastej med färsk gurka och veckans Allers. Raketosten bestod av ett pappbröd med en halvhård ost. Osten skar man med ett tunt snöre som satt fast vid pappbrödet. Alla var glada och tacksamma när Frasse kom, så det bjöds flitigt och färden hem till Fruvikskonsum gick väl inte alltid spikrakt.

– När våren kom så kom också skärgårdsbåtarna med Stockholmarna och deras pick och pack som kunde bestå av allt från blomkrukor till ponnyhästar. Ölbåten som kom några gånger varje sommar hade inte bara öl utan även läsk. Den läsk jag särskilt minns är Solo och Loranga, drycker som liknade dagens apelsindrycker. Ölbåten meddelade sin ankomst med en lång ångvisselsignal som naturligtvis var mycket välkommen. Fisk kom Krokvikar'n med.

– Han var fiskare och kom från Krokvik på västra sidan av Nämdö, och kom en gång i veckan. Båten var öppen, men hade en liten ruff i aktern med en lucka som gubben stack upp huvudet genom. Han vägde fisken, oftast strömming, i en nätkasse som hängde i ett besman, minns Göran.

Berättartagen

Väl här har Göran Lindgren kommit rejält i berättartagen. Historierna avslöser varandra och det blir svårt att hänga med i svängarna. Här några av dem:

Smugglingen Hilding och Ernfrid Wennerström från Vreten var på väg över isen genom Örsundet en tidig morgon, plötsligt upptäckte de en ny bevuxen kobbe på Nämdöfjärden. Va fan är det där? Vi får se efter. Men, det ligger ju en helvetes massa dunkar bland buskarna. Vad gör vi? Vi går hem och snackar med X. Han fattar blixtnsnabbt beslutet att ta hand om fyndet, men endast en mindre del. Det skulle ta för lång tid att ta hand om allt i dagsljuset, med risk för upptäckt. Man bar in ett antal dunkar mot land och kastade dessa bland stubbar och stenar för att senare, med hjälp av mörkret kunna bärga dunkarna. Omkring tio stycken 10-liters dunkar med 96-procentig sprit lyckades man få hem. Va fan gör vi med det här? Vi gör som man gjorde med Gustav Vasa, vi gömmer det i höet i någon lada. Sagt och gjort, kanske var det i farbror Petterssons lada. Ja, så blev han invigd i härligheten. Det blev fler som så småningom kände till hemligheten och många skulle dela. Det året festades det tappert på Fågelbrolandet och Hilding påstod att han efter detta nästan alltid hade huvudvärk. Vad en och annan Ingaröbo tyckte om att dunkantalet hade minskat, det förtäljer inte historien.

Pelle i Rådalen och farfar Syskonen Tannsjös farfar hette Pettersson och kallades *Pelle i Rådalen*. Han och farfar satt vid köksbordet en dag och som vanligt gnabbades de lite. Gubbarna hade hatkärlek till varandra. Förmodligen hade de spetsglas framför sig med dunksaft i. Farfar hade fortfarande gått om hår på huvudet och Pelle var lite flintskallig.

Du Johan, sa Pelle, varför har du begåvats med sådan kalufs när jag är så gott som kal på skallen? Ja, ja, ingen kan väl begära att det ska växa något på döskallar, kom svaret. Så höll de på.

Gäddfisket Titta där står farfar vid båthuset säger Uffe, en av mina äldre kusiner, till mig. Jag ser, han har ett rep i händerna. Det går visst ut på isen. Otto ligger på mage på isen och krälar ut mot ett håll med en gäddsax. Det är vår och landlost, saxarna måste bärgas. Du Johan får stå i land och dra in mig om isen brister. Javisst säger farfar, och Otto är snart ute vid gäddsaxen. Oj, Oj här har vi en gädda. Cirka 30 sekunder senare hör han någon alldeles bakom ryggen: "e hon stor?". Jag tror båda kom hem torrskodda, eller så var det då som farfar kom in till farmor i ladugården, där hon satt och mjölkade, och skrek "mamma, mamma, jag har drunknat".

Gömma gris Under kriget fick man inte ha egna oregistrerade kreatur, till exempel grisar. För kontroll av detta fanns tillsyningsmän som kom oanmälda. Vid ett tillfälle kom tillsyningsmannen cyklade till Malmstugan. Som tur var hade någon av mina farbröder känt igen gubben och sprang genast hem till farfar och Hilding, som nu bodde mitt emot Malmstugan. Alla visste att farfar och grabbarna hade en icke registrerad gris för att kunna överleva. Tillsyningsmannen gick upp på farstubron och knackade på. Farfar var förvarnad och hälsade välkommen. En kopp kaffe skulle väl smaka?, tackar, en kask?, tackar. Det blev ytterligare en kask, minst... Under tiden hade bröderna lyckats få den skrikande grisen i en säck och de bar den nu allt högre skrikande grisen från farfars ladugård till Hildings källare. Tillsyningsmannen tackade för kaffet, gick ner i ladugården tillsammans med min farfar och prickade av den legala grisen. Så småningom, efter slakten, så kördes allt fläsk ut till Rådalsholmen med båt. Dit kom aldrig någon tillsyningsman. Men spännande var det alltid när vi skulle hämta middagsmaten på ön.

Jerusalems grötkokare Farfar kom varje dag hem klockan tolv för att äta "middag", som man sa på den tiden. Gröten som serverades skulle alltid vara färdigkokt när gubben kom hem för att han

skulle hinna tillbaka till jobbet inom en timme. Grabbarna fick turas om att fixa detta. En dag när Gustav hade hand om grötkockningen pågick en intensiv fotbollsmatch strax före klockan tolv. Satan, skrek Gustav, jag har glömt gröten. Han sprang snabbt in i köket, en stor gryta stod på vedspisen och som tur var fanns redan vatten i grytan. Gustav hällde på havregryn och gröten kokade snabbt upp, Gubben kom in och Gustav gick ut igen och spelade fotboll. Det dröjde inte lång stund innan farfar stod på farstukvisten och skrek med hög röst "Förbannade Jerusalems grötkockare". I handen hade han en väl gröttindränkt skurtrasa och Gustav fick dras med det vackra smeknamnet "Jerusalems grötkockare".

Äggbyte Som jag antydde tidigare så tyckte nog en del Stockholmare att man kunde göra lite som man ville utan att fråga först. Man tog sig en del friheter som orsbor idag aldrig skulle acceptera. Till exempel kom fru *Borgenhardb* ofta över till min faster *Märta* och bytte sina köpeägg mot Märtas fina ägg, från frigående välmående höns, med gula som en sol. Detta gjorde hon utan att ens fråga om Märta ville ha någon ersättning. Till saken hör att Bogenhardh ägde det stora försäkringsbolaget som nu heter Trygg-Hansa.

Skogshuggarna. *Abborén* och *Hult* med sin häst var ett kul gäng, gubbarna var skogshuggare och hästen fick bo i vår ladugård. Om någon var lite på röken så kallade man den personen för *Abborén*. Min faster *Signe* gjorde det en gång när hon blev skjutsad hem på sparken av min mamma. Hon tyckte då att hon liknade *Abborén* och mamma *Hult*. Vad nu det betyder? Tanterna kunde på den tiden också.

Nyårsfest. Nyårsfesten hos *Alice* och *Otto* på Rådalen var en kul upplevelse, men när vi på natten fick reda på att två *Möjabor* drev på Östersjön i full storm, var det inte lika kul. En av dem var min faster *Margits* sväger. De drev omkring i en vecka och höll sig varma genom att hacka is på däck så att de inte skulle sjunka. För att överleva dracks smält vatten och maten var rå strömming. Till slut hittades de utanför Gotlands kust – levande! Detta har etsat sig fast i mitt minne.

Farfar och steksill

Det råder ingen tvekan om att *Göran Lindgren* minns sin farfar med stor kärlek, Farfar *Johan* ville varje söndag morgon klockan nio, ha stekt saltsill med lök och kall grädd. Och till det serverades naturligtvis öl och snaps.

– Vid ett sådant tillfälle, berättar *Göran*, fick farfar se Byråchef *Ingvar Laurin* stå vid ladugårdens vägg och slipa en yxa på farfars slipsten. Att fråga om lov hörde inte till vanligheterna bland Stockholmare. Men vad gjorde väl det. Till saken hör att *Laurin* var helynkterist och farfar hade dagen innan hört ett föredrag om nykterhet på radion. Föredragshållare var Byråchef *Ingvar Laurin*. Farfar blev naturligtvis stolt över att känna en så viktig person som dessutom varit med i radio. Han reste sig snabbt från bordet och lullade ner till byråchefen. Han tackade för det fantastiskt fina föredraget han hade hört dagen innan. Att byråchefen tog två steg bakåt för att undvika ångorna från farfars andedräkt, tänkte han nog inte på.

Tex & Bild CHRISTER HEDBERG Privata bilder

Fakta

Båtsmanstorp var marinens motsvarighet till arméns soldat-torp och härstammar från 1600-talet. Kustsocknarna indelades i rotar där bönderna i varje rote var skyldiga att försörja en båtsman med torp och annan utrustning. I gengäld slapp bönderna krigstjänst. Det militära indelningsverkets rekryteringssystem avvecklades 1901 och avlöstes av allmän värnpliktstjänstgöring.

Stekt sill på farfar *Johans* vis

På frågan om hur du kan laga till denna lækkerhet, får vi här receptet:

1. Saltsillen rensas och läggs i vatten dagen innan. Den paneras med ströbröd eller vid högtidliga tillfällen paneras den med mjöl, vispat ägg och ströbröd.
2. Koka potatisen med skal. Den färdiga potatisen skalas sedan direkt på tallriken.
3. Den gula löken skalas och delas på mitten och därefter skär man skivor.
4. Stek så sillen i rikligt med smör och därefter steker man löken i samma panna utan att skölja ur den, men med mer smör.
5. Lägg upp potatis, sill och lök på tallriken och slå på kall ovispad tjock grädd. Även vätska i övrigt ska vara kall (det är kombinationen varmt och kall som ger aromen)
6. Till detta är det inte fel att förtära knäckebröd med smör och ost. Och för den som vill, en kall *Carlsberg* och en *Bäsk*. "Jättegott", skulle säkert *MatTina* sagt. Lycka till!

Välkommen till IFD:s Butikkälla,
Hästhagsterrassen 1
(f.d. Konsumbutik)

FYNDA!

FYNDA!

ÖPPNAR ÅTER TISDAG 11 JANUARI 2011

Öppet tisdag & torsdag kl 12:00 – 18:00

LÖRDAGSÖPPET 29 JANUARI och 26 FEBRUARI

ÅRSMÖTE LÖRDAG 5 MARS kl 13:00

IFD:s kretslopp gynnar alla: Givaren, mottagaren, naturen och kommande generationer.

IFD i samarbete med Värmdö kommun,
VärmdöBostäder AB, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan
Tel: 08-570 105 12, 0704-95 33 09 Fax: 08-571 629 27

E-post: mirjam_ul@hotmail.com www.ifd.se

ifd ideell förening direkthjälp

DjurMagazinet

VI HAR DJUREN
OCH ALLA TILLBEHÖREN
KOM GÄRNA IN PÅ EN TITT!

ÖPPET Mån-Fre 10-18, Lör 10-15, Sön 11-15
08-570 333 35 • GUSTAVSBERGS CENTRUM

Gott Nytt År
önskas
gamla och nya kunder

Kjell Johansson
FASTIGHETSBYRÅ

08-641 10 00

WWW.KJFAST.SE